

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

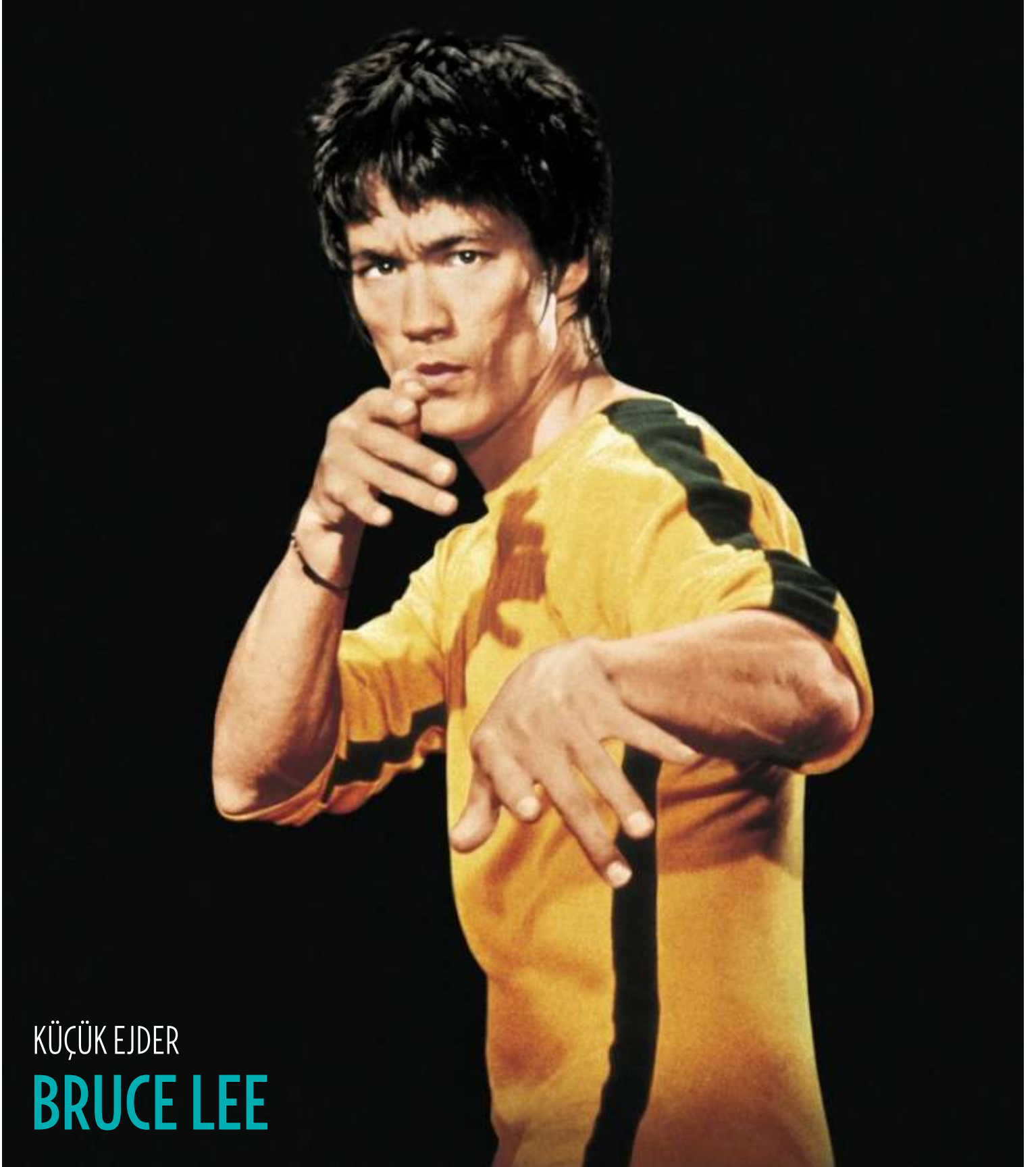
RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

KÜÇÜK EJDER
BRUCE LEE

Kayıp Balık Nemo ve Sevimli Canavarlar'ın Yaratıcılarından

**Yılın 1 Numaralı
Animasyon Filmi!**

**EROL GÜNAYDIN'ın
sesiyle.**

Şimdi **Disney** **Blu-ray** **ve** **Disney** **DVD** **'de!**
MAGIC IN HIGH DEFINITION

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rante.org>

© Disney Pixar. PIXAR

**DUG'IN
ÖZEL GÖREVİ**
SADECE BU DVD'DE
Kısa Animasyon

SİNEMA BİR SANAT, ANLA(YIN) ARTIK BUNU!

SİNEMANIN BİR 'SANAT DALI' OLDUĞUNU KABULLENMEK NEDEN BU KADAR ZOR; ARKA PENCERE TAYFASI OLARAK anlamakta güçlük çektiğimiz şeylerin başında geliyor bu. 'Halkla buluşmak', 'halkın istekleri', 'halktan kopukluk', 'halkın alkışladığı' gibi kavramlar üzerinden kurulan argümanlarla sinemayı tarif etmek, yedinci sanatı sadece bir 'eğlence aracı' olarak görmenin yan etkileri bize göre.

Evet, ve tabii ki sinema aynı zamanda bir eğlence aracı olarak da değerlendirilebilir. Ama onun bir sanat dalı olduğu gerçeğini tümünden yadsımayı gerektirecek bir durum değil bu. Her sanat dalında olduğu gibi, 'halkla buluşma' konusunda 'başarılı' ya da 'sıkıntılı' sinema yapıtları olabilir. Ama geniş kitlelerin 'anlamadığı' ya da 'anlamakta zorluk çektiği' bir sanat yapıtını tu kaka etmenin önünü açacak bir 'defo' değil bu kesinlikle.

Bir sanat yapıtını herkesin anlayabilmesi tabii ki muhteşem bir şey olurdu, geniş kitlelerin 'ufuk çizgisi'ni çok uzaklara taşıyacak bir gelişme diye değerlendirdik böylesi bir durumu. Bunu bir 'koşul' olarak ortaya koymaksa 'sanatçının özgürlük alanı'nı ihlalden başka bir şey değil. Öte yandan gazetelerin yarımşar sayfalarını her gün işgal eden kimi yazarların (Hıncal Uluç örneğinde olduğu gibi), sinema yazarları üzerinden sinema sanatını aşağılaması da alışıldık hale gelmeye başladı, ki asıl tehlike de burada kendini gösteriyor.

Sanatı kendince tarif edip 'bir kısım sanatçı'yı yok sayan bu tutum, halkın da sanat karşısındaki tavrını keskinleştiriyor, 'o yazar'ın tarif ettiğini 'sanatın ta kendisi' sanmaya başlıyor halk (ya da yazar öyle sanıyor).

'En popüler sanat dalı' görüşüne karşı değiliz tabii ki, ama bu popülerliği eğip bükerek bambaşka noktalara taşımanın da anlamı yok! Sinemanın ticari yanının 'önemli' olduğunu da kabul ediyoruz, ama bu onu başlı başına bir 'mal' haline getirmiyor, aksine 'bütünlüklü' bir yapı kazandırıyor ona, diğer sanat dallarının bir adım önüne taşıyor.

Biz sinema yazarlarını 'mastürbasyon'la suçlarken, aslında 'sinemayı sanat yapanlar'a hakaret ediyor Hıncal Uluç (ve onun gibi düşünenler). İnsan olarak kendini geliştirememişliğin bir yansıması bizce bu, 'kendisi gibi düşünmeyenler'e karşı duyulan 'hiddet'in belki de. Ya da şöyle diyelim: Sinemayı bizler kadar sevmiyor oluşunun getirdiği 'eksiklik'in 'arızalı' dışavurumu.

Hıncal Uluç ve türevlerine tavsiyemiz, dillerinden düşmeyen 'halk' kavramını daha iyi analiz edip kaleme alsınlar yazılarını. Sinema sanatına hakaretler yağdırırken halkı da hafife aldıklarını unutmasınlar!

GİZLİ TEŞKİLAT

(NORTH BY NORTHWEST, 1959)

YAYIN KURULU: CEM ALTINSARAY cemirique@yahoo.com BİLGEHAN ARAS bilgehanaras76@gmail.com KEMAL EKİN AYSEL kemalaysel@gmail.com

BURAK GÖRAL burgoral@yahoo.com MURAT ÖZER cinemozer@gmail.com BURÇİN S. YALÇIN burcycalc@hotmail.com

GÖRSEL YÖNETMEN: BİLGEHAN ARAS **LOGO TASARIM:** ERKUT TERLİKSİZ **HTML UYGULAMA:** BAŞAR UĞUR

KATKIDA BULUNANLAR: TUNCA ARSLAN, HEVAL BUCAK, EMEL GÖRAL, FİLİZ ÖRGEN

www.arkapencere.com

6 ÇOK BİLEN ADAM

Haftanın eleştirileri: Ejder Kapanı, Prenses Ve Kurbağa, Morganlar Nerede?, Kutsal Damacana 2: İtmen.

13 KAPRI YILDIZI

Arka Pencere yazarlarının film değerlendirme yıldızları.
Beş üzerinden, buçuksuz.

14 TREDEKİ YABANCI

Buruk Acı üzerinden, basınımızda çıkan vahim hatalar...

16 ÖLÜM KARARI

Seri katillerden 11 seçmece örnek...

20 ESRAR PERDESİ

Bir avuç filmiyle efsane katına yükselen Bruce Lee'yi anıyoruz.

26 AŞKTAN DA ÜSTÜN

Howard Hawks'un Bogart ile Bacall'ı aynı tavada
kavurduğu kara film: Birleşen Kalpler.

28 AİLE OYUNU

Son çıkan DVD eleştirileri: Siyah Orfe, Virtüöz, Son Durak 4, Dövüş,
Erkekler Ne Söyler Kadınlar Ne Anlar, Aşka Son Şans,
Zengin Ve Garip, Kapri Aşıkları, Genç Ve Masum.

34 SAPIK

Film sapıkları için sinemanın incik cıncığı: Atilla Dorsay,
Green Zone, Tim Burton Sergisi, Jeff Bridges, Joan Barry.

EJDER KAPANI

YÖNETMEN Uğur Yücel
OYUNCULAR Uğur Yücel, Kenan
 İmirzalıoğlu, Nejat İşler, Berrak
 Tüzünaç
YAPIM 2009 Türkiye
SÜRE 110 dk.

Seri katiline
 'ejder' diyen
 film, onu
 durdurmaya
 çalışan
 başkomiserine,
 hızlı giden arabaları
 durdurmaya yarayan
 sivri demirli
 zincirlerin adını
 yakıştırıyor:
 "Ejder Kapanı".

TÜR FİLMLERİ KONUSUNDA YILLARDIR 'AÇILIM' YAPAMAYAN TÜRK SİNEMASI, bu 'hareketli' döneminde zaman zaman sınırları zorluyor. Malum; polisiye janrı da Türk sineması için her zaman riskli türlerden biri olmuştur. Çünkü Türk polisinin bir şekilde sinematografik ol(a)maması gibi bir özelliği vardı yıllarca. İki yönteminiz vardı; ya bozup Batılı örneklerdeki gibi biraz yapıştırma polisler yaratacaktınız ya da memleketin polis karakterlerini olduğu gibi, kıt kanaat geçinen, kayınvalidesiyle yaşayan, bol çocuklu bir aile babası olarak kabul edecek, öyle gösterecektiniz. Pek çok meslek grubunda olduğu gibi 'kötü polis' de gösteremezsiniz üstelik. Bu da tek boyutlu kahraman polis imajına sarılma zorunluluğu getiriyordu... Zaman zaman polis karakterli kimi istisnalar çıktı çıkmasına ama polisiye türüne dahil edilemeyecek filmler oldu bunlar.

Bir de seri katil meselesi var tabii. Daha çok Batı toplumlarında görülen bu suçlu profilinin en bariz tanımı şöyle yapılabilir: Sadece kendisinin bildiği bir mantıkla, tek başına ve ortak özellikler taşıyan en az üç cinayet işlemiş kişilere 'seri katil' denir... Hollywood yüzünden sadece Amerikalılara hasmış gibi görünse de 'sorunlu' her toplumda karşılaşılabilen suçlu profildir. Türkiye'de de polis kayıtlarına geçmiş birçok seri katil vakası vardır. Kolici, Çivici, Mobilyacı gibi lakaplarla anılmaktalar üstelik bunlar. Kolici kurbanlarının cesetlerini koliliyor, çivici kurbanlarının gözlerine ve alınlarına çivi çakıyor, mobilyacı da mobilyacıları öldürüyordu! Daha da fazla örnek verilebilir... Hepsinin de ortak özellikleri baba şiddetine ya da tacizine maruz kalmış olmalarıydı üstelik...

"Beyza'nın Kadınları" adlı Mustafa Altıoklar filminde Türk sineması için ilk kez ele alınan seri katil olgusu, sağlam temellere oturtulmadan işlenmişti. Kötü oyunculuklar (Tamer Karadağlı!) ve inandırıcılıktan yoksun senaryosuyla beklediğimiz çaptaki Türk işi polisiye-gerilim filmine de uzak düşmüştü.

Ama Uğur Yücel'den ümitliydik açıkçası. Çünkü Yücel de polisiye meraklısı ve yazdığı senaryolardan pek çok jargonu bildiği de belli. Nitekim Yücel, "Ejder Kapanı"nın inandırıcı polislerine ciddi omuz veriyor, hem kendi performansı hem de senaryoya olan katkısıyla. İlk kez bir 'tür filmi'nde Türk polisi hatasıyla (basından haber saklamayı becerememesi) ve sevabıyla (Yücel'in canlandırdığı Çerkez gibi inatçı, zeki ve sokak adamı başkomiserler gerçekten var emniyette) gerçekçi bir şekilde gösteriliyor aslında.

Ama filmin 'genel af'tan dolayı salıverilmiş tecavüzcüleri ve sübyancıları öldüren seri katil tanımında sorun var. Dolayısıyla polisiye bir filmin merkezinde, motivasyonunda sorun olunca neyi başarırırsanız başarın kâr etmiyor artık. Filmin seri katili çok kısa bir süre içinde tam 23 kişiyi öldürüyor. Üstelik katilin seri katil profillerine tam olarak uyduğu da pek söylenemez. Senarist tarafından öyle olması uygun görülmüş de o yüzden seri katil olmuş gibi bir hali var. Aslında bir 'seri katil'den çok adaleti kendince sağlamaya çalışan katil, yani 'vigilante killer' (intikamcı katil), profilini ele alması ve tüm hikayeyi bunun üzerine kurması gerekirmiş. O zaman böyle bir 'melez' film çıkmazmış ortaya. Çünkü 'intikamcı katil'ler, kendi yaşadıkları kötü bir olaydan yola çıkıp cezasız kalmış suçlunun sokaklarda dolaşmasına tahammül edemezler ve onu nerede olursa olsun öldürürler. Genelde de tek bir cinayet silahları vardır. Seri katilin ise bir takıntısı vardır ve cinayetlerine de bu takıntıyı bir şekilde yansıtır. Kurbanlarında bir 'iz' bırakır. Bir yandan da bilinçaltından 'yakalanmayı' ister. "Ejder Kapanı"ndaki katil hem 'vigilante' hem de seri katil özellikleri gösteriyor. Filmin 'twist' finalini açık etmeden anlatmak pek mümkün değil ama şunu söyleyebiliriz ki; hiç de tatminkâr bir motivasyonu yok burdaki katilin.

Katilin bulunması da Amerikan muadillerine öykünen bir yapıda gerçekleşiyor. Başkomiserin İstanbul haritasında işaretlediği kurbanlardan,

Bütün oyuncular
genelde iyi de
bilinçli olarak Türkan
Şoray'a benzetilmiş
Ceyda Düvenci filmde
neden var ve karakteri
ne işe yarıyor
belli değil!

katilin cinayetlerinde kullandığı zehre kaynaklık eden ejderin (fare zehri de aynı işi görürdü?) şeklini çıkarması ve oradan da aklına küçük bir detayın gelmesi hiç inandırıcı değil. Katilin 23 kurbanıyla harita üzerinde ejder resmini çizmeye çalışması çok eski bir polisiye numarasıdır ve bugün için artık çok ama çok demodur...

"Ejder Kapanı" bir Türk polisiyesinden beklediğimiz tüm potansiyelleri elinin tersiyle itip 'bir suçlu ve onu arayan polisler' hikayesine indiriyor kendisini. "Se7en"ın görsel tarzını yer yer başarıyla taklit ediyor ama onun ve benzeri iyi örneklerdeki gibi 'toplumsal çürüme', 'sistem eleştirisi' gibi ayrıntılara hiç gir(lemiyor). Af yasasının eleştirisini bile çok direkt bir şekilde yapıyor. Herhangi bir 'fikir' sunamıyor. Günahkâr oğul, kurban kızkardeş ve baba üçgeni kuruyor film ("Angel Heart"takiyle aynı amacı taşıyan

sevişme sahnesine dikkat!) Sonunda da herkes kendi babasından bir şekilde af diliyor. Çerkez'in finalde camiye gitmesinin sebebi de bu... Aslında polisiye film formüllerini sadece 'araç' olarak kullanıp, 'giderek değişen Türk toplumu' profilini çizmek daha hayırlı olurmuş.

Kenan İmirzalıoğlu Türk tipi bir 'jön aktör' olduğunu bir kez daha kanıtlıyor filmde. Nejat İşler'in daha çok görünmesini seyirci istiyor ama bu konu gereği gerçekleşmiyor. Berrak Tüzünataç bir kez daha 'polis kız' rolünde ve kuşkusuz ilkinden daha başarılı. Filmin şanssız oyuncusu ise Ceyda Düvenci olmuş ne yazık ki...

👉 Emniyet müdürü rolünde senarist/yönetmen Sırrı Süreyya Önder filmin en dikkat çeken oyuncularından biri olmuş!

👉 Çok konuşulan köprüden atlayan araba sahnesini biz filmde doya doya göremiyoruz. Görülmemesine özellikle çaba harcanmış sanki!

2010 GENÇ KADRAJ
LİSELERARASI
KISA FİLM
YARIŞMASI

FARKLİLİKLERE

saygı

ön eleme jürisi:

Barış SARHAN, Can CANDAN, Erman Ata UNCU, İnan Ulaş TORUN, Onur ÜNSAL, Serdar DEĞİRMENCİOĞLU, Timur ACAR

detaylı

bilgi:

ana jüri:

Barış SARHAN, Can CANDAN, Kayhan YILDIZOĞLU, Mithat ALAM,
Murat ÖZER, Serdar DEĞİRMENCİOĞLU, Yeşim USTAOĞLU, Zeki ALASYA

www.enka.k12.tr

son katılım

02 Nisan 2010

son katılım

ENKA

çingebonus

Garanti
bonus

PRENSES VE KURBAĞA

ORJİNAL ADI The Princess And The Frog
YÖNETMEN Ron Clements & John Musker
SESLENDİRENLER Anika Noni Rose, Bruno Campos, Terrence Howard, Oprah Winfrey, John Goodman
YAPIM 2009 ABD
SÜRE 97 dk.

İki boyutlu animasyonun büyüsünün asla yok olmayacağı ispatlanıyor.

CİÇEĞİ BURNUNDA CUMHURİYETİMİZ, ÇAĞDAŞLAŞMA YOLUNDA ADIMLAR atarken, tam olarak Harf İnkılabı'nın yılında Walt Disney ilk Mickey Mouse çizgi filmi sinemalarda oynatıyordu. Fikir ve hayal gücü olarak çağın ötesindeki bu adamın, çağdaş anlamda çizgi animasyonu yarattığı söylenebilir. Fakat günümüzde Disney, animasyonun temelde elle yapılan bir şey olduğunu unutmuş gibiydi. Neyse ki uzunca bir aradan sonra "Prenses Ve Kurbağa" ile yeniden iki boyuta dönüyor. Sonuç müspet. Bu film, zamanla animasyon klasikleri arasında adı geçecek, özenli bir çalışma.

1910'ların sonunda New Orleans'ta geçen bir hikaye izliyoruz. Zaman, caz çağı. Film de bu döneme saygıda kusur etmiyor. Kent tasarımına "Siyah Orfe" (Orfeu Negro) yaklaşımı hakim. Her yerde trompetler çalıyor, dans ediliyor, karnaval havası esiyor. Bu havanın içinde klasik "Prenses Ve Kurbağa" masalına ilginç inovasyonlarla yaklaşıyor. Kurbağayı öpen kız da kurbağaya dönüşüyor. Hem de kendisi 'çikolata renkli' bir

prenses. Ötekinin ötekisi gibi bir duruma düşmesine rağmen yılmıyor. Azmiyle yeniden hak ettiklerine kavuşuyor, bu süreçte kimsenin hakkını da yemiyor. Bugüne bugün, Beyaz Saray'da bir siyahi aile yaşıyor. Dolayısıyla siyah halkı odağına alan böylesine bir sıfırdan zirveye yükseliş masalı zamanın ruhuna uygun düşüyor.

"Prenses Ve Kurbağa" Disney için 90'ların ilk yarısındaki zirve dönemine dönüşü temsil ediyor. Öyküsü, karakterleri, şarkıları ve renk skalasıyla "Güzel ve Çirkin" (Beauty And The Beast) ya da "Aslan Kral" (The Lion King) gibi el emeği göz nuru iki boyutlu müzikal animasyonları animsatiyor. Yaratıcı bir konu ve eğlenceli karakterlerle isterseniz film şeridinde çivi ile çizin, animasyonun her zaman hikaye anlatma konusunda eşsiz bir platform olacağını da hatırlatıyor.

 Filmin temel mesajının, "Ne yetenek ne para, başarı durmadan çalışmakla gelir" olması güzel.

 Prens avcısı sarı kız Charlotte'un, öyküyü bağlamak adına çok çabuk nedamet getirmesi yalapaş olmuştur.

MORGANLAR NEREDE?

ORJİNAL ADI Did You Hear About The Morgans?

YÖNETMEN Marc Lawrence

OYUNCULAR Hugh Grant, Sarah Jessica Parker, Sam Elliott, Mary Steenburgen

YAPIM 2009 ABD

SÜRE 103 dk.

Hugh Grant ve Sarah Jessica Parker'dan sığ oyunculuğun hasını izliyoruz filmde.

Kİ 'KOYU' NEW YORK'LUNUN AMERİKAN TAŞRASIYLA İMTİHANI DİYE ÖZETLENEBİLECEK öyküsüyle izleyeni 'sıkıntı koması'na sokan bir film "Morganlar Nerede?". Bu iki Morgan'ın kentten doğaya yaptıkları zorunlu ziyaretin hikaye derinliği açısından bir gıdım bile inandırıcı olmadığını, romantik komedi formüllerininse bir an bile işlemediğini söylersek hata etmiş sayılmayız herhalde.

Hugh Grant'ın her zamanki 'şapşal' ruh haliyle "Aman allahım!" dedirttiği, Sarah Jessica Parker'ınsa "Sex And The City"den fırlayıp buraya düşmüş haliyle esnettiği film, bir yerinden tutup değerlendirebileceğimiz herhangi bir done vermiyor bize ne yazık ki. Oysa yönetmen koltuğunda oturan Marc Lawrence, yine Hugh Grant'la çalıştığı "Aşka İki Hafta" (Two Weeks Notice) ve "Söz Ve Müzik"le (Music And Lyrics) 'izlenir' romantik komediler çekebileceğinin sinyallerini vermişti. Ona da bir haller olmuş belli!

Filmin Amerikan yaşam tarzının iki uç noktasını göstererek toplumsal bir saptama

yapma niyetiyle öylesine havada kalıyor ki, minik ipuçları dışında bu konuya dair dişe dokunur hiçbir bilgi/belge yok hikayede. Sadece 'şekilci' bir yaklaşımın izlerini saptayabiliyoruz, onlar da parmağı göze tam göbeğinden sokuyor.

Geçen hafta gösterime giren "Akıllı Havada"yla (Up In The Air) senaryo yazma dersleri veren Amerikan sineması, "Morganlar Nerede?"yle bu işin nasıl yapılmayacağı üzerine dersler veriyor genç senaristlere. Burada izlenen yolla hiçbir yere varılamayacağının kanıtı gibi adeta film. Doğrusunu söylemek gerekirse, şu kısacık eleştiriyi bile yazmakta zorlanıyoruz, söyleyecek pek bir şey bulamıyoruz bu film hakkında, izlerken hissettiğimiz sıkıntının hasını yazarken yaşıyoruz. E o zaman, bitirelim bu eziyeti ve 'iyi filmler'de buluşmak üzere diyelim... [2]

Hugh Grant'ın ayrıyla karşılaştığı sahnedeki ayıyı filmin yıldızı ilan ediyoruz.

Sam Elliott ve Mary Steenburgen, en az Hugh Grant ve Sarah Jessica Parker kadar kötüler burada.

KUTSAL DAMACANA 2: İTMEN

YÖNETMEN Korhan Bozkurt,
Şafak Sezer

OYUNCULAR Şafak Sezer, Mustafa
Üstündağ, Aydemir Akbaş
YAPIM 2009 Türkiye
SÜRE 98 dk.

Sinema salonlarına
damacanalarca küfür
boşaltmak için önce
masrafa girip sonra
bilet satmak, akıl
alacak iş değil!

EKSİ İLE EKSİNİN ÇARPIMI YALNIZCA MATEMATİKTE 'ARTI' EDİYOR. BENZER sonuca sanatın herhangi bir dalında ulaşmaksa imkânsız. En iyimser yaklaşımla, "Kutsal Damacana 2: İtmen" in bu 'olmaz'ı oldurmaya çalıştığı, 'eksilerin' değil ama bayağılıkların çarpımından ve toplamından bir sonuca varmaya çalıştığı söylenebilir. İyimser olmayan yaklaşımı merak ediyorsanız, filme yalnızca 'hakaret' edilmesini istiyorsunuz demektir. Öyleyse, zorlanarak da olsa kibarlığımı koruyayım ve karşımızda "bayağı kere bayağı" bir çalışma var demekle yetineyim.

Kaan Ertem-Suat Özkan-Soner Günday ekibinin ancak 'zekâ zehirlenmesine' uğramasıyla ortaya çıkarılabilecek bir senaryo ve yönetim, oyunculuk, kurgu, ışık vb. açısından hep bayağılığı hedefleyen bir yapımcılık anlayışının seyirciyi güldürmek adına, parodi adına, absürt adına, abartma adına bel bağladığı tek şey, inanması güç ama ha bire 'a...na kodumunun' demekten ibaret. Şafak Sezer'in kendinden menkul 'kutsal' güldürü

yeteneğinin avam üzerindeki etkisine sığıp salonlara damacanalarca küfür boşaltmak, bunun için bütçe yapıp bilet satmak, akıl alacak iş değil...

'Akıl' mı dedim... Toplumsal bir 'akıl bölünmesi' yaşadığımız şu süreçte bazı işlere 'kafayı takmamak' lazım belki de...

Bilenler öyküsünü bilir; Ayşe Şasa tam 16 yıl önce verdiği bir röportajda şöyle demiş: "Masamda Türk sinemasının ve Türk toplumunun şizofrenisi ile ilgili bir yazı yazıyordum. Aniden zihnim bulandı ve şizofreni nöbeti geçirdim. Ve hastaneye kaldırıldım." ("Yeşilçam Günlüğü", s. 205)

Evet, ben iyi durumdayım... Film kötü... Eriş Akman da vardı... Zihnim falan bulanmıyor ve hastaneye kaldırılmayacağım... Ferhat Güzel de oynuyordu... Merak etmeyin, iyiyim... Küfür yok...

Ayşe Şasa'ya saygıyla... 2

Geceleyin ormanda piknik yapan üç arkadaş, biraz olsun güldürebiliyor.

Küfür duymaktan hoşlananlar, futbol hakemliği yapın!

EJDER KAPANI

KUTSAL DAMACANA 2: İTMEN

MORGANLAR NEREDE?

PRENSES VE KURBAĞA

	CEM ALTINSARAY	BİLGEHAN ARAS	TUNCA ARSLAN	KEMAL EKİN AYSEL	BURAK GÖRAL	MURAT ÖZER	BURÇİN S. YALÇIN
EJDER KAPANI		★★★			★★	★★	★★★
KUTSAL DAMACANA 2: İTMEN			★				
MORGANLAR NEREDE?						★	
PRENSES VE KURBAĞA				★★★		★★★	
ADALET PEŞİNDE		★		★★	★	★★	
AKLI HAVADA			★★★	★★★★	★★★★	★★★★	★★★
AŞKIM		★		★★★	★★	★★	★★
AVATAR		★★★★	★★★	☆☆☆☆☆	★★★		☆☆☆☆☆
GELECEKTEN BİR GÜN			★	★★		★	
GİR KANIMA		☆☆☆☆☆	★★★	★★★★	☆☆☆☆☆	★★★★	★★★★
KAPTAN FEZA					★	★	
KIRIK KUCAKLAŞMALAR		★★★	★★	★★★★		★★★	★★★
KİM KİMİNLE NEREDE?		★★★		★★★★	★★★★		
KUZEY YAMACI			★★★	★★★			
NINJA'NIN İNTİKAMI						★★	★
PARANORMAL ACTIVITY				★★	★		★★★
SHERLOCK HOLMES		★★★		★★★	★★★	★★★	
SOUL KITCHEN		★★★			★★	★★	★★★
VAVİEN		★★★★	★★★★		★★★★	★★★★	★★★★
YAHŞİ BATI		★	★★	★★	★★	★★	
AŞKA SON ŞANS					★★★	★★★	★★★★
ERKEKLER NE SÖYLER KADINLAR NE ANLAR		★★	★★		★★★	★★	
KAPRI AŞIKLARI			★★★		★★★		★★★
ŞİYAH ORFE			★★★	★★★★	★★★★	★★★★	
SON DURAK 4		★★			★★	★	

BİR FİLM, BİR HABER VE... ÜÇ SATIRDA ÜÇ YANLIŞ

Televizyon kanalları, yayınladıkları filmlerle ilgili tanıtım bilgilerinde, üç satırda üç yanlış yapıyor, aynı şey 'sinemaya önem veren' gazetelerimizin üç satırlık sinema haberlerinde de görülebiliyor. İşte size iki örnek...

TÜRKAN ŞORAY İLE DALAI LAMA, NEJAT SAYDAM İLE LU CHAN, TİBET VE ÇİN'İN ESKİ BAŞKENTLERİNDEN NANJING İLE İstanbul, Palm Springs Uluslararası Film Festivali ile özel bir Türk televizyon kanalı ve çok satan bir günlük gazete arasında nasıl bir bağ vardır?

Hemen söyleyeyim, benim kurduğum dışında hiçbir bağ, hiçbir ilişki yoktur. Anlatayım...

Geçenlerde gündüz saatlerinde televizyon kanallarımızdan birinde Nejat Saydam'ın 1969'da çektiği "Buruk Acı" filmine tesadüf ettim ve fırsatı kaçırmayıp baştan sona seyrettim. Uzaktan kumandanın info düğmesine bastığımda filmin öyküsüyle ilgili şu bilgi veriliyordu: "Ülker doktor olmak isteyen ama bu isteği üvey annesi tarafından engellenen bir genç kızdır. Evden kaçan Ülker kaldığı otelde kör bir besteci ile tanışır ve evlenirler."

Evet, Türkan Şoray'ın canlandığı Ülker, gerçekten de doktor olmak isteyen bir genç kızdı ama üvey annesi tarafından engellendiği pek o kadar doğru değildi. Yaşlıca kadın, kızın liseyi bitirdikten sonra başını bağlayıp evinde oturması gerektiğini söylüyordu ama hem Ülker kadını hiç takmıyor ve her söylediğine gülüp geçiyordu, hem de babası Ülker'in tahsiline devam etmesini destekliyor, hatta evden ayrılırken yüklüce bir parayı da cebine koyuyordu. Yani kız üvey annesi tarafından engellenmiyor ve evden kaçmıyordu.

Evet, Ülker kasabasından otobüse atlayıp İstanbul'a gelince, kız yurdu dolu olduğu için bir otele yerleşiyor, bu otelde kör bir besteciyle tanışıyor. Ama Bestekar Mahmut (Ali Şen), Ülker'in babası yaşındaydı ve evlenmeleri söz konusu değildi. Ülker, 9-10 kişilik üniversiteli bir grup şımarık ve yoz genç tarafından itilip kakılan, alay edilen, aşağılanan zavallı bestekara acıyor, kolluyor, kendi içindeki 'buruk acı'yı paylaşıyor, mühim bir bestenin doğumuna

yol açıyor ama yaşlı adama evlenme teklif etmiyor, adamdan da böyle bir teklif almıyordu. Doktor adayı idealist genç kız, o şımarık gençlerin başını çeken, zengin bir işadaminin oğlu olan İlhan'la (Tanju Gürsu) evleniyor, ama hasta ruhlu ve oğlunu herkesten kıskanan kaynanası Fehiman Burgaç'ın (Aliye Rona) eziyetlerine maruz kalıyordu.

İnternetteki hatırı sayılır sinema sitelerinden birine baktım; kanaldakiler, film bilgisini aynen buradan almış olmalıydı, çünkü aynı satırlar vardı. Tek fark, cümlelerin sonundaki "... ama acılar Ülker'i yeni yaşantısında da bırakmaz" vurgusuydu.

Bir başka 'çok tıklanan' ansiklopedik site ise daha geniş tutmuştu "Buruk Acı" tanıtımını: "Tek ideali doktorluk olan Ülker'in (T. Şoray), önündeki tek engel üvey annesidir. Ülker bir gün evden kaçarak amacına ulaşmaya çalışır. Bir otele yerleşir, burada kör bir besteci olan Mahmut (Ali Şen) ile tanışacaktır. Mahmut'la yaşadığı evlilik sırasında hayatına yeni acılar katacak olan İlhan (Tanju Gürsu) ve annesi Fehiman (Aliye Rona) girecektir."

Gördüğünüz gibi burada da Ülker'in kör besteci Mahmut'la evliliği pekiştirilerek verilmiş!

Agâh Özgüç'ün "Türk Filmleri Sözlüğü"ne baktım son bir umut. Neyse ki orada Ülker ile Mahmut'un evliliğinden söz edilmemiş: "Evinden kaçan bir kızla, âşık olup evlendiği zengin ve şımarık bir gencin öyküsü." Yarı yarıya doğru sayılır...

Bir filmle ilgili üç satırlık bilgide üç yanlış yapmak, gerçekten 'kutlanacak' şey!

Televizyon kanalını geçelim, günlük gazeteye gelelim. Bünyesinde, sayabildiğim kadarıyla 'tescilli' dört sinema yazarı barındıran bu gazetemizde şöyle bir haber yer aldı aynı günlerde:

"Çin Halk Cumhuriyeti, Tibet ve Dalai Lama hakkında muhalif bir belgeyle yer verdiği gerekçesi ile Palm Springs Uluslararası Film Festivali programında yer

alan iki filmini geri çekiyor. Tartışmaya sebep olan film "City Of Life And Death (Ölüm Ve Yaşamın Şehri), Japon yönetmen Lu Chan tarafından yazılıp yönetilmiş bir belgesel. Film, 1937'de Nanjing kentini anlatıyor."

Hiç kusura bakmayın ama gerçekten sıkıldım, üç satırlık bu haberdeki üç yanlış da siz buluverin bir zahmet!

Bu arada "Buruk Acı"yı seyretmeyip de merak edenler varsa söyleyeyim, oldukça uyduruk bir film. Tek ilginç ve komik sahnesi ise Ülker'in yerleştiği o otelin, gerçekte (öykü gereği) bir fuhuş oteli olmasından kaynaklanıyordu. Polis oteli basıp fahişelerle birlikte Ülker'i de gözaltına alınca genç kız, üstünde gecelik "Hayır, yapmayın, ben tıp fakültesi talebesiyim..." vb. diye ağlamaya başlıyor, diğer kadınlardan biri de "Hah, şuna da bakın, ben de profesörüm zaten!" gibisinden bir şeyler söylüyordu.

Haftaya görüşmek üzere. Sinema salonunu en son siz terk edin!

BEYAZPERDEYİ BİÇEN 11 'SLASHER' KATİL

Korku sinemasının en eğlenceli alt türü 'slasher'lar olsa gerek. Sapık bir katil gençleri çılgık attıra attıra kovalar, elinde de ya ustura ya bıçak ya testere olur. "Sapık"tan günümüze uzanan bıçaklı katil geleneğinin en kayda değer 11'ini derledik.

S U ANDA ARKA PENCERE'NİN 13'ÜNCÜ SAYISINI OKUYORSUNUZ. VE DERGİMİZ CUMA GÜNLERİ YAYINLANIYOR.

"13" ve "Cuma"yı yan yana görür görmez aklına sadece "13'üncü Cuma" gelen bizler için bu, korku sinemasının 'slasher' tabir edilen kesmeye biçmeye meraklı katillerinin bir listesini çıkarma fırsatı. Sinema türleri arasında en kolay analiz edilir, bu sebeple de incelemesi en zevkli dalı bu. Slasher'larda genellikle akıl hastası, maskeli bir katil elinde cerrahi müdahaleye pek uygun olmayan kesici bir aletle kurbanları kovalar. Mutlaka geçmişinde bir travma vardır, onun hincını almanın peşindedir. Sık sık onun bakış açısından kurbanları izleriz, gerilim artar. İzole bir mekanda kısıp kalan kurbanlar yardım isteyemez. Herkes öldüğünde, geriye kalan 'son kız' mutlaka katili haklar.

1 NORMAN BATES (SAPIK, 1960)

İlk değilse bile bugünkü anlamda slasher katillerin arketipi sayılabilir. Hitchcock'un kusursuz yönetimi ve insan ruhunun karanlığına inme becerisi sayesinde, çekildikten 50 yıl sonra bile aynı ürpertici etkiyi yaratan filmin hasta katilidir o. Bir şizofrendir. Ölen annesinin cürümüş cesedi ile konuşur, ondan emirler alır, onunla tartışır, kavgalar eder. Fakat hep sonunda annenin şaşmaz otoritesine boyun eğerek. Moteline gelen kadını, annesinin elbiseleri ve peruğuyla katlettikten sonra bile cinayeti 'hasta' annenin işlediğine emindir. En korkunç eylemi elbette ki kadını duşta bıçaklamasıdır. Yüz kez parodisi yapılmış ve analize tabi tutulmuş bu an, katilin yüzünü göremeden, sadece kurbanın tepkileriyle bıçağın açtığı yaralara tanık ederek bin kat daha korkunç olur.

2 MICHAEL MYERS (YABANCI, 1978)

John Carpenter'ın klasiği, 80'lerde altın çağını yaşayan slasher'ların önünü açtı. Açmak ne kelime, bir şablon çizdi. Ondan sonra gelen hemen hemen tüm korku filmleri, "Yabancı"nın öykü çatısını kullandı. Katilin gözünden olayları görme trüğü de bu filmle başladı. Myers, çocukken ablasını sevgilisiyle basar, bıçakla doğrar. Yıllar boyu akıl hastanesine kapatılır. Fakat erişkin çağa gelince kaçar. Kasabasına döner. Bir grup liseye musallat olur. Bunların içinde akıllı uslu Laurie (Jamie Lee Curtis) tek bakire olduğundan ve diğerleri gibi uluorta sevişip içki içmediğinden dolayı adamın yarattığı terörden kurtulur. Dr. Loomis'in de yardımıyla Myers'ı kıştırıp vururlar. Fakat katilin cesedi bulunamaz. Böylece devam filmlerine davetiye çıkarılmış olur.

3 JASON VOORHEES (13. GÜN, 1980)

"13. Gün"ün aslında "Yabancı"nın bir yeniden uyarlaması olduğu iddia edilebilir. Hemen hemen tüm akış paralel ilerliyor ve maskeli psikopat katil, kesici aletle işlenen cinayetler, sevişen gençlere uygulanan zulüm ve yalıtılmış alan terörü aynen bu filmde de yer alıyor. Fakat bu filmin bir ilke denk düşen özelliği, Cem Yılmaz'ın eskiden şovlarında yiyip bitirdiği "kampa giden gençleri öldüren katil" esprisinin doğum noktası olması. "13. Gün"ün kampına içip coşup eğlenmek için giden bir grup vurdumduymaz genç, Jason tarafından pala ile doğranıyor. Fakat Jason meselesinde aynen "Sapık"taki gibi bir şizofreni durumu söz konusu. Yönetmen Cunningham "Sapık" formatını tersine çeviriyor ve bu sefer anneyi katil, çocuğu ise travma sonucu doğmuş ikinci kişilik yapıyor.

4 FREDDY KRUEGER (ELM SOKAĞI KÂBUSU, 1984)

Freddie Krueger listenin diğer katillerinin aksine, belki bir de Chucky hariç, slasher'lık müessesesine paranormal tatlar katan yegane kişi. Rahibe annesine akıl hastanesinde 100 kişilik bir tecavüz timinin saldırısı sonucu dünyaya gelen Freddy çocuk katili olduğu için yakılarak öldürülüyor. Fakat öte dünyadan intikam için geliyor ve gençlerin rüyalarına girip onları kabuslar eşliğinde psikolojik teröre maruz bırakıp katlediyor. İlginç olan, Freddy'nin epey makara bir karakter olması. Geyik yapmaktan geri durmuyor ve yer yer slasher parodisine de giriyor. Eh bu da Wes Craven'in alametifarikası zaten. Önümüzdeki bahar döneminde, Jackie Earle Haley'in oynayacağı bir yeniden çevrimle gündeme gelecek Freddy ile hasret giderebileceğiz.

5 LEATHERFACE (TEKSAS KATLİAMI, 1974)

Herkesten önce Leatherface vardı. Demek ki maskeli manyak katillerin ağababası o sayılır. Çok ucuza, iki tane ışıkla çekilmiş filmin grenli görüntüleri arasında fırlayıp terör estiren Leatherface o kadar kaba saba bir adam ki bıçakla, usturayla uğraşmayıp direkt elektrikli testereyle kurbanlarına dalıyor. Aslında o zihin özürü bir çocuk, Amerika'nın güney eyaletlerindeki aile içi evliliklere ve bu ilişkilerden doğan sakat çocuklara doğrultulan bir yergi sayılabilir. Meşum katil Ed Gein'e bakılarak modellenen Leatherface de aynen Gein gibi kurbanlarının derilerini yüzüp suratına geçiriyor. Sona kalan kızı elinden kaçırmamasına rağmen filmin sonunda sağ kalarak devam filmlerinde de elektrikli testere katliamını sürdürmeyi başardı.

6

7

8

6 GHOSTFACE (ÇİĞLİK, 1996)

Wes Craven'in bir yandan korku filmi yaparken, bir yandan türün klişeleriyle oyunlar oynadığı, küçük parodilere giriştiği üslubunun en billur hali, bu modern korku klasiği sayılabilir. Edvard Munch'un aynı adlı tablosundan esinlenilen maskesiyle, sakın bir kasabanın liseli gençlerini önüne katıp kovalayan Ghostface, dev bir sürprizle filmin sonunu getiriyordu: Meğerse katil iki kişiydi. Korku filmlerinden etkilenen ve dalgasına bu işe girişen iki kafadarın oyunuydu her şey. İzledikleri filmlerdeki klişeleri gerçek hayatta canlandırmak peşindelerdi. Son kız olarak katliamdan kurtulan ve filmin bir noktasında maskeyi kafasına geçirip katillere saldıran Sydney (Neve Campbell) de slasher'ların klasik katil-kurban ilişkisini altüst edecek işlere imza atıyordu.

7 CHUCKY (ÇOCUK OYUNU, 1988)

Chucky'nin içine azman bir katilin ruhu giriyor. Haliyle, Freddy Krueger tarzı doğaüstü bir açılım getiriyor slasher katillerine. Dünyanın en gıcık oyuncak bebeği olan Chucky'nin, katil olmadan önceki sözde 'sevimli' hali bile zerre sevimli değil. Hiçbir ebeveyn para verip de o bebeği çocuğuna hediye götürmez. İçine ruh giren Chucky eline boyu kadar ekmek bıçağını geçirip ev halkına saldırmaya başlıyor. DVD'den bu filmi izlerken gayriihtiyari ayaklarınızı kanepeye doğru topluyorsunuz zira yarım metrelik boyuyla Chucky'nin bıçağı hep koltuğun altından savrulup kurbanın bacağına yaralıyor. Kediden korkan kişinin aşağıdan tırmık yeme korkusuyla bacaklarını toplamasına benzer bir gerilim yaratıyor film. Bu da yeter.

8 BOBBI (CİNAYET DAKİKALARI, 1980)

Brian De Palma'nın adeta bir kurgu dersine (o müze sahnesi!) soyunduğu ve kadın düşmanlığıyla suçlanıp yerden yere vurulduğu filmin katili enfes bir sürprizle kendini açık ediyor. Pala boyutlarında bir ustura ile güzel kadınların peşine düşen katil, uzun boylu sarışın bir kadın değil, meğerse bir transseksüel. Fakat sürprizleri çiftlemeye bayılan De Palma işi burada da bırakmıyor ve katili bizzat filmin psikiyatru Dr. Elliott (Michael Caine) kılıyor. O da yetmiyor, en sonunda 'varan üç' yapıyor ve tüm yaşananların rüya olduğunu gösteriyor. Bu kadar sürpriz filmin bütünlüğüne zarar verse de cinayetler seyirciyi azami derecede geriyor. Özellikle asansördeki usturalı cinayet sahnesi, "Sapık"ın banyo sahnesi kadar incelikli bir sinema anlayışının ürünü.

9

10

11

9 JIGSAW (TESTERE, 2004)

Jigsaw, aynen “Çıglık” serisinin katilleri gibi tek bir adama tekabül etmiyor. Ortak bir anlayış çerçevesinde insanları cezalandıran bir katil kooperatifi sayılabilir. Başında da kanser hastası John Kramer var. Jigsaw’ın amacı insanlara hayatın değerini öğretmek, bunun için de onları ölümle kalım arasında, vahşet dolu testlere tabi tutuyor. Her testin sonunda mutlaka bir ödün verilecek, bu ödün de kurbanın kendi etinden bir parça oluyor mutlaka. Jigsaw’ın diğer katillerden farkı, bıçağa, kana elini sürmemesi. O, kurbanlarını manipüle ederek kendilerini kesip biçmelerini sağlıyor. Ölüm kalım meselesi söz konusu olunca insanın en değerli varlığı olan kendi etine bile acımayacağını tasdik edip izleyeni tir tir titretiyor.

10 PETER NEAL (ÖLÜMÜN SESİ/TENEBRE, 1982)

Burada İtalya’dan türe bambaşka bir bakış açısı getiren Dario Argento’nun katillerini anmadan olmaz. Birçok filminde bıçakçı katili bizzat canlandıran yönetmenin kesik ve darp ile insanları öldüren manyaklara bayıldığını söylemek mümkün. Bir tane illa seçmek gerekirse bu, “Ölümün Sesi”nin katili Peter Neal olabilir. De Palma’nın “Cinayet Dakikaları”na benzer bir sürpriz ile bu filmde de kurban gibi görünen korku romanları yazarı gerçek katil çıkıyor. Fakat bu noktaya kadar bazı cinayetleri de yazarın hayranı olan televizyoncunun işlediğini öğreniyoruz. “Çıglık”a esin veren “Ölümün Sesi” iki katil esprisini ilk kullanan film oluyor. Argento da fırsattan istifade yuvarlak hatlı İtalyan dilberlerine kesici aletlerle eziyet etmeye devam ediyor.

11 PATRICK BATEMAN (AMERİKAN SAPIĞI, 2000)

Önemli bir romandan yapılan görece zayıf bir uyarlama. Katili ise Amerika’nın bir dönemine ışık tutan çok kıymetli bir karakter. Maskesiz Batman diyebileceğimiz Bateman zengin bir yuppie. Bir yandan da cani. Kurbanlarını kesip biçerken zengin, rafine, dekadan yaşamının tadını çıkarmayı ihmal etmiyor. Fakat tatmin olamıyor, hiçbir şey ona yetmiyor. Paranın satın alabileceği en pahalı hayatı sürüyor. Dilencilerin gözlerini bıçakla oyuyor, iş arkadaşının kafasına balta geçiriyor, fahişeleri elektrikli testereyle öldürüyor. Favori filmi “Sahte Vücutlar” (Body Double) olan bu adam temsil ettiği Amerika’nın sahteliğine uygun şekilde, işlediği cinayetlerin de gerçek mi yoksa hasta zihninin ürettiği hayaller mi olduğundan bir türlü emin olamıyor.

ÖLÜMSÜZ EJDER: BRUCE LEE

Kısacık hayatında kat ettiği yolla Marilyn Monroe, James Dean veya Elvis Presley gibi uluslararası bir ikon o. Bruce Lee, ölümünden yaklaşık 40 yıl sonra bile hâlâ hayranlık uyandırıyor.

HONG KONG SINEMASININ VARLIĞI, 70'Lİ YILLARDA DÜNYA SİNEFİLLERİ TARAFINDAN ONUN SAYESİNDE FARK EDİLDİ.

Kendine has tarzı, senaryoları, çekim teknikleri; kısacası kendi kimliğine sahip bu sinema, Bruce Lee'den beri dünya çapında bir ağırlık kazandı ve bunu hâlâ yitirmedi. Farklı dövüş sanatlarının ustaları olarak sinemada daha sonradan ün kazanan isimlerin hiçbiri onun zarafetine ve karizmasına sahip olmadı ya da olamadı. Onun öncülüğüyle gelişen ve bir üst seviyeye taşınan Hong Kong dövüş sanatları sinemasında Bruce Lee sonrası filmlerin gerek teknik, gerek senaryo açısından çok daha özen gösterilerek çekilmesi dahi, Küçük Ejder'in başarısına erişmeye yetmedi.

27 Kasım 1940 tarihinde San Francisco'da doğan Bruce Lee'ye Jun Fan Li adı verildi. Doğumunda hazır bulunan doktor ise ona Bruce adını verdi. 1950 yılında oynayacağı "Kid Cheung" adlı filmde itibaren Hong Konglular onu Li Hsiao Long yani "Küçük Ejder" olarak benimseyecek ve 20 yıl sonra tüm Güneydoğu Asya onu bu lakapla tanıyacaktı. Küçük Ejder ismi, ona ejderha yılında doğduğu için uygun görülmüştü. Kanton Operası'nda oyuncu olan babasının Amerika turnesi bitince aile Hong Kong'a geri döndü.

Küçük Ejder babasının sinema sektöründeki nüfuzu sayesinde, 1946 yılında "The Birth of Mankind" adlı filmde ilk rolünü oynadı. Bu film çok iş yapmasa da çocuk, ardından da ergen oyuncu olarak yoluna devam eden ve kendi çapında tanınmaya başlayan Bruce, çoğunlukla

oynadığı 'küçük serseri' rollerini maalesef hayatına da taşıdı. Sarpa saran bir sokak kavgasının ardından, dövüş sanatlarını düzgün bir biçimde öğrenme kararı alarak ünlü Wing Chun ustası Yip Man'ın kapısını çaldı. Babasının Çinli, annesinin ise yarı Alman yarı Çinli olması nedeniyle öğrencilerin çıkardıkları sorunlar sonucunda Bruce, öğretmenlerine kafa tutacak seviyeye gelip okuldan uzaklaştırıldı.

KÜÇÜK EJDER'İN NİHAyet 1957 YILINDA "THUNDERSTORM" ADLI FİLMDE ÖNEMLİ BİR ROLÜ ÜSTLENMESİYLE PERDEDEKİ

kariyeri bir dönüm noktasına geldi. Daha önce kendisine yapışan delifişek karakterlerin tersine, burada fakir ama terbiyeli bir delikanlıyı canlandırdı. Bir yıl sonra ise 1960'ta piyasaya sürülecek olan ve o dönemin en ünlü Kantonlu aktörü Wu Chufan'la afişini paylaştığı "The Orphan"ı çevirdi. Genç suçluların yeniden sosyal hayata kazandırılmaları konusunu ele alan, renkli çekilmiş bu melodram, eleştirmenlerce Küçük Ejder'in kimlik arayışı içindeki istiaresi olarak değerlendirildi.

Başarılı bir dövüş sanatları öğrencisi, ödüllü bir dansçı ve yıldızı parlamaya başlayan bir aktör olmasına rağmen, Bruce'un başı beladan kurtulmuyordu. Mafyayla içli dışlı olması ve en sonunda bir hayli kanlı bir sokak kavgasına karışmasının ardından, polis ona iki seçenek sundu: Bruce ya ülkeyi terk edecek ya da organize suçlara bulaşmaktan yargılanacaktı. Böylelikle Küçük Ejder 1959

Nisan'ında cebinde 100 dolarla Amerika'ya giden bir gemiye bindi. O serserilik yıllarını kendisi de şöyle anlatıyordu:

"Çocukluğumdan ergenliğime dek sevmediğim biriyle karşılaştığımda aklıma gelen ilk şey ona kafa tutmak oluyordu. Ama neyle? Elimdeki tek somut şey yumruklarımdı. Zaferin diğerlerini dövmek olduğunu zannediyordum. Şiddetle kazanılmış zaferin gerçek zafer olmadığını bilmiyordum."

Önce San Francisco'da, ardından da Seattle'da ufak tefek işler yaptı. Teknik liseden mezun olduktan sonra Washington Üniversitesi'nin felsefe bölümüne girmeye hak kazandı. Tek hayali kendi dövüş sanatları okulunu açmaktı. Bir otoparkta öğrencilere kung-fu dersi vermeye ve sanatını geliştirmeye koyuldu. Judoka Taky Kimura ile ilk okulunu nihayet açtı. O sırada öğrencilerinden birine, Linda'ya âşık oldu ve 1964'te onunla evlendi. Linda'dan aldığı gücün de yardımıyla eline geçen her fırsatta, konferanslarda, üniversitelerarası gösterilerde ve televizyon programlarında hünerlerini sergilemeye girişti.

Çift Oakland'a yerleşti ve Bruce burada ikinci okulunu açtı. Kung-fu'nun Çinliler dışındakilere öğretilmesinin yasak olmasından dolayı ayaklanan kung-fu ustaları, ona bir teklifle geldiler. Kendi seçtikleri kişiyle Bruce dövüşecek ve eğer yenilirse artık Çinli olmayanlara sanatının inceliklerini öğretmeyecekti. Dövüş üç dakika sürdü ve Bruce'un zaferiyle sonlandı. Fakat bu sürenin fazlasıyla uzun olduğunu düşünen Küçük Ejder, dövüş sanatlarının zayıf noktaları üzerine kafa yormaya başladı. Karate, boks, jiu-jitsu,

ESRAR PERDESİ

(TORN CURTAIN, 1966)

"Ölüm Oyunu"nda Kerim Abdül-Cabbar'a kafa tutarken...

İlk rolüne soyunan Chuck Norris'le "Ejderin Öfkesi"nde (1972)...

muay thai, kung-fu gibi daha birçok daldan ilham alarak kendi yarattığı alternatif savunma sanatı Jeet Kune Do'nun ('durduran yumruk yolu') ilk düşüncesi böylelikle filizlendi.

BÜTÜN FİZİKSEL ÇALIŞMALARININ YANI SIRA OYUNCULUĞU DA UNUTMAYAN BRUCE'UN BİR TURNUVA

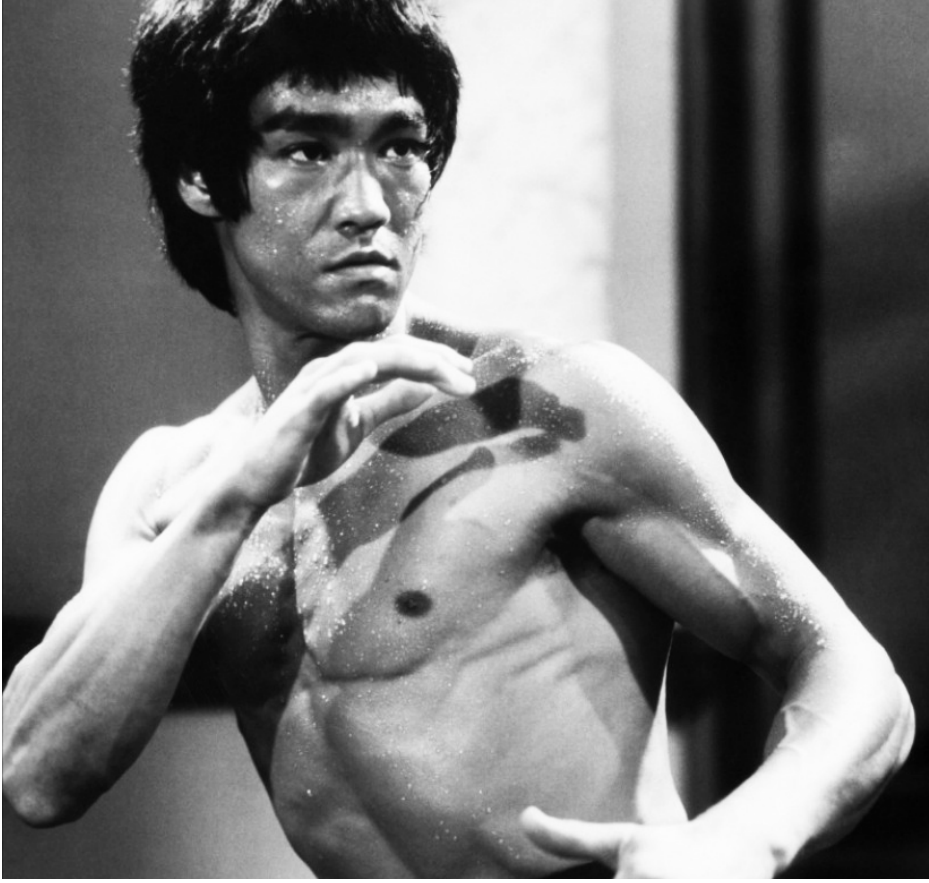
sırasında çekilen görüntüleri, "Batman" dizisinin yapımcısı William Dozier'in eline geçince, kendisine bu dizideki Kato rolü verildi. "Batman"ın üç bölümünde oynadıktan sonra "The Green Hornet" dizisinin başrolü ona verildi. Beklenilenin altında ilgi gören ve yalnızca 26 bölüm çekilen bu dizi Bruce'u bir star yapmasa da, onun artık ABD'de medyatik bir kişilik olmasını sağlamıştı. Sterling Silliphant sayesinde, Bruce birçok film ve televizyon dizisinde koreograflardan sorumlu olacak ya da ikinci planda rollerde oynayacaktı. O sırada "The Green Hornet" ile tanışan Hong Konglular Küçük Ejder'i hatırladılar ve onun ülkesine dönmesini istediler. Fakat Bruce ABD'de kalmayı tercih ederek "Longstreet" adlı dizide bir dövüş sanatları hocasını canlandırdı. Ardından James Coburn ve Sterling Silliphant ile "The Silent Flute"ün senaryosunu yazdı. Ancak mekan bakmak için gittikleri Hindistan'da otel odaları yüzünden çıkan saçma bir tartışma sonucu proje iptal oldu. Bildiğimiz gibi bu film başrolünde David Carradine olmak üzere 1978 yılında çekildi ve görüntüler her ne kadar vasat olsa da, Bruce Lee'nin felsefesini yansıtabilmesi açısından seyircilerin gönlünde belli bir yer edindi.

1970 yılında bir antrenman sırasında sırtından sakatlanması üzerine, Bruce altı ay boyunca yatağa mahkûm yaşadı. Doktorların bir daha spor yapamayacağını söylemelerine rağmen umutsuzluğa kapılmayarak, bu süre zarfını kendi yarattığı savunma sanatı Jeet Kune Do'yu ve benimsediği felsefeyi notlarla, şiirlerle, resimlerle ve teknik noktalarla kağıda dökerek değerlendirdi.

Büyük Patron (Big Boss)

Hong Kong'da kurulan çiçeği burnunda yapım şirketi Golden Harvest'ın davetine ikna olan Bruce, 1971 yılında büyüdüğü topraklara geri döndü ve "Big Boss"un çekimleri Tayland'da başladı.

Filmde, aslında çok iyi bir dövüşçü olan, fakat annesine artık dövüşmeyeceğine dair söz veren Chen Chau-han Bangkok'ta yaşayan kuzenlerinin yanına gelir. Bir buz

Ejderin Öfkesi (Meng Long Guo Jiang)

Bu üçüncü filmde her şey değişti: Öncelikle Bruce, yeni kurdukları şirket Concord Films'de artık yapımcı Raymond Chow ile ortaklı. Ardından ilk iki filmde büyük anlaşmazlıklar yaşadığı yönetmen Lo Wei ve koreograf Han Yingjie bu projede yer almıyorlardı. Yönetmen ve senarist koltuklarında artık Bruce yer alacaktı. Ayrıca Han Yingjie'nin ısrarla dövüş sahnelerine dahil ettiği 'uçmalı kaçmalı' koreograflere de böylelikle bir son verilecek ve Bruce gerçek Jeet Kune Do'yu sergileyebilecekti.

Tan Long, Roma'daki restoranında mafyayla başı belaya giren kuzenine yardım etmek amacıyla bu şehre gelir. Saf bir delikanlı olan Tan Long, burada 'köyden indim şehre' geleneğini bozmadan gaf üstüne gaf yapar. Ancak işler ciddiye bindiğinde de mafyaya dersini vermeyi bilecektir. Film her şeyden önce, final sahnesinde mafyanın tuttuğu Amerikalı dövüşçü Colt (Chuck Norris) ile Tan Long arasındaki karşılaşmayla belleklerde yer edecekti. Kolezyum harabelerinde gerçekleştirilen bu sekanla beraber filmin geri kalanı da ilk iki filme oranla çok daha ustaca çekilmişti. Fakat senaryonun, koreografler kadar gerçekçi olduğu pek söylenemez. "Büyük Patron" ve "En Büyük Benim"de daha inandırıcı olan genel ortam ve olaylar burada yerini daha masalsı bir hikayeye bırakıyor. 1972'de piyasaya sürülen "Ejderin Öfkesi"nde dikkat çeken nokta, ilk iki filmde ardında birçok 'leş' bırakan kahramanın bu sefer çok daha insaflı olması ve sonuç olarak yalnızca "En Büyük Benim"i kanıtlamaya çalışmasıdır. Son dakikalara gelene kadar bariz bir komedi olan bu film de diğer ikisinin rekorunu kırdı ve Bruce Lee'nin beyazperdede nasıl devleştiğinin yeni bir göstergesi haline geldi.

Ejderin 3 Fedaisi (Enter The Dragon)

Shek Kin, Bolo Yeung, Jim Kelly, John Saxon, Sammo Hung ve Angela Mao gibi ünlülerin rol aldığı, hatta Jackie Chan'ın figüranlık yaptığı bu Warner Bros ortak yapımı, aktörün diğer filmlerinden bir hayli farklıdır. Her şeyden önce Bruce Lee önceki dört filminde Çin halkını gururlandıracak bir duruş sergilemiş ama bu son filmde seyirci karşısına 'Amerikanlaşmış' bir kahraman olarak çıkmıştı. Üstelik fiziksel kapasitesi burada göz ardı edilmese de, basite indirgenmişti. Ama yine de bu filmin, "Yakuza"dan "The Matrix"e uzanan melez filmlerin ilki olduğunu belirtmek gerekir.

fabrikasında iş bulmasının ardından iki işçi garip bir biçimde ortadan kaybolur. Bunun ardından gelişen olaylar, fabrikanın uyuşturucu kaçakçılığı için paravan olarak kullanıldığını ortaya çıkarır. Tabii ki kötü adamlarla yumruklarının gücü sayesinde mücadele etmek de Chen Chau-han'a kalır. Senaryo ve çekimleri açısından neredeyse amatör bir yapıyı andıran, Lo Wei'in yönetmenlik yaptığı "Büyük Patron", kung-fu filmlerini çağdaş bir çerçeveye yerleştirmesiyle diğerlerinden ayrılıyordu. Küçük Ejder'in "The Green Hornet"ten beri tarzı değişmişti. Artık Wing Chun'dan uzaklaşıyor, daha epik ve görsel hareketlere ağırlık veriyordu. Bruce'un senaryosu ve koreografleri üzerinde ciddi değişiklikler yaptığı "Büyük Patron"un getirdiği bir diğer yenilik de montaj alanındaydı. O zamana dek, profesyonel dövüşçülerin filmlerde kullanılmamasından dolayı, dövüş sahneleri bölük pörçük montajlanırdı: Dövüşçü ayağını kaldırır, diğerinin yüzüne darbe iner, darbeyi alanın yere düştüğü görülürdü. Burada ise Bruce Lee'nin hareketleri tek plan halinde çekilmiş, hatta usta dövüşçü üç ayrı tekmeyle art arda savururken görülmüştü. Film Hong Kong'da gösterime girdiğinde 500 bin kişinin sinemalara hücum etmesiyle gişe rekorları kırdı.

En Büyük Benim (Jing Wu Men)

Şanghai'daki Jing Wu okuluna geri dönen Chen Chen, ustası Huo Yuanjia'nın ölümünü öğrenir ve yıkılır. Ustanın kazara

ölümüne inanmayan Chen Chen, okula gelen provokatör Japonların peşine düşer ve ertesi gün o da onların okulunu basarak hocaları dahil herkesi sıra dayığından geçirir. Bunun ardından Japonların Huo Yuanjia'yı öldürdüklerini ispat etmeye çalışacaktır.

Film 1972'de sinema salonlarına vardığında neyse ki bir kez daha, yönetmen Lo Wei'in amatör yaklaşımı Bruce Lee'nin perdedeki duruşunun gölgesinde kaldı ve film "Büyük Patron"un rekorunu ardında bıraktı. "En Büyük Benim" yalnızca Hong Kong'da değil, Güneydoğu Asya'nın genelinde büyük ilgi gördü: Singapur'da oluşan kuyruklardan dolayı filmin ilk gösterimi aksadı. Filipinler'de ise altı ay boyunca afişte kalan film, ancak yetkililerin yabancı filmlerin vizyon sürelerini kısıtlamaya karar vermeleriyle gösterimden kalktı. Biletler karaborsada dört beş katı fiyatına satılmasına rağmen alıcı buldu.

Öte yandan bu filmin 1994 yılında "Fist Of Legend" adı altında yeni bir versiyonunun çıktığını ve başrolde Jet Li'nin oynadığını da hatırlatalım. Ayrıca "En Büyük Benim"de ölümü anılan ve Çin'de gerçek bir efsane olan usta Huo Yuanjia da, 2006'da yine Jet Li'nin parlak performansı ile "Korkusuz" (Fearless) filminde canlandırıldı. Son olarak da nunçakunun Bruce Lee tarafından ilk kez "En Büyük Benim"de kullanıldığını ve sırf bu sahneleri görmek için insanların akın akın sinemalara geldiklerini söylemeden geçmeyelim.

ESRAR PERDESİ

(TORN CURTAIN, 1966)

"Ejderin 3 Fedaisi"nin (1973) nefes kesen aynalı finali...

İlk rollerinden biri 1971 tarihli "Büyük Patron"daydı.

Hükümet, Lee'yi, cinayet işlediği düşünülen eski Şaolin rahibi Han hakkında araştırma yapması amacıyla, Han'ın düzenlediği dövüş turnuvasına katılmak üzere bir adaya yollar. Kız kardeşini intihar etmeye iten kişinin de Han'ın sağ kolu olduğunu öğrendiğinden, bu görev onun için büyük önem kazanır.

Ölüm Oyunu (Game Of Death)

Bruce Lee, henüz "Ejderin Öfkesi"nin seslendirmesi üzerinde çalıştığı Ağustos 1972 ve "Ejderin 3 Fedaisi"nin ilk çekim günü olan 1 Şubat 1973 tarihleri arasında "Ölüm Oyunu"nun birkaç sekansını çekti. Filmde, Billy Lo bir turnuva dönüşü, uluslararası bir krizi önlemek amacıyla yanında birkaç yardımcısı da olmak üzere Kore açıklarında bir adaya gelir. Adanın ortasında bir pagoda ve pagodanın en üst katında da bir hazine bulunmaktadır. Billy Lo'nun bu hazineye ulaşması için her katta daha da ustalaşan onlarca dövüşçüyle karşılaşması gerekmektedir.

Lee'nin ölümünden dolayı yarım kalan filmin Raymond Chow, Robert Clouse ve Sammo Hung tarafından ev yapımıymışçasına montajlanmış versiyonu beş yıl sonra beyazperdelere yansıtıldığında hayal kırıklığı yarattı. Lee'nin oynaması gereken sahneler, aktöre benzeyen dublörler, karton mankenler, kara gözlükler ve peruklar yardımıyla tamamlanmıştı. Bruce'un yönettiği ama görünmediği sahnelerin de kesilmiş olması cabası. Bütün bunlara rağmen, aktörün Kerim Abdül-Cabbar ve Ji Hanjae ile karşılaştığı sahnelerde sanatının doruklarına eriştiği görülmekte.

Bruce Lee 20 Temmuz 1973'te aktris Betty Ting Pei'nin evinde fenalaşarak hastaneye kaldırıldı fakat kurtarılamadı. Beynindeki tümör ölüm sebebi olarak gösterildi. Şahitlerin birbirini tutmayan ya da sonradan değiştirilen ifadelerinden dolayı ölümü, ilaçlara alerjik tepkiye, aşırı dozda uyuşturucuya, aşk cinayetine, mafya hesaplaşmasına ve hatta kötü ruhların işine bağlandı. Ölüm sebebi ne olursa olsun, onun hayat hikayesini bilmek, kendi seçimleri doğrultusunda çizdiği yolu ve oluşturduğu felsefeyi anlamak, filmlerini seyretmekten daha önemlidir. En kötü denebilecek senaryolara, yeteneği kıt yönetmenlere rağmen, Bruce Lee beyazperdeyi delip geçen duruşu, karizması ve azmiyle yeni nesilleri dahi etkilemeyi sürdürmekte, en usta ellere teslim edilmiş filmlerde rol alan dövüş sanatları aktörlerini ardında bırakmaktadır. [1]

siyad.org

40 yılın filmleri ve yazılan tek bir kitapta.

BİRLEŞEN KALPLER

Karmaşık entrikası ve klas diyaloglarıyla kara filmin zirve noktalarından addedilen Howard Hawks'un "Birleşen Kalpler"i (The Big Sleep) vurdumduymaz dedektif Philip Marlowe'u sunar!

VIVIAN: "ÇOK İLERİ GİDİYORSUN MARLOWE!" **MARLOWE:** "BİR ERKEĞE SÖYLENECEK ÇOK AĞIR SÖZLER BUNLAR; ÖZELLİKLE DE yatak odanı terk etmekte olan bir erkeğe..."

Raymond Chandler'ın bizde "Büyük Uyku" adıyla yayımlanan polisiye romanı, sonradan beyazperdeye de transfer olacak efsanevi bir dedektif tarifi yapar; içkiye düşkün, pespaye, alabildiğine vurdumduymaz, dahası nihilist, çekici ve hazırcevap Philip Marlowe... Keskin diyalogları ve izleyeni allak bullak eden entrikasıyla Howard Hawks'un 1946 tarihli film uyarlaması "Birleşen Kalpler", hem nadide bir uyarlama olmasıyla hem de prodüksiyon esnasında yaşananlar açısından hayli çarpıcı bir kara film.

Sinema tarihinde entrikası bu denli yumak yumak bir başka film daha bulmak zordur. Öyle ki, çekimler esnasında hem yönetmen Hawks hem de senaristler William Faulkner, Leigh Brackett ve Jules Furthman bir noktada şoför Owen Taylor'ın nasıl öldüğünün içinden çıkamazlar, bizzat romanın yazarı Chandler'a sorar ve "Kahretsin ki ben de bilmiyorum" yanıtını alırlar. Filmin en önemli özelliği her izlenişte entrikaya ancak bir parça daha vâkıf olunmasıdır. Öykü boyunca adları tekrar tekrar geçen Sternwood ailesinin şoförü Owen Taylor'ı ve kaçak olduğu söylenen Sean Regan'ı -ölü veya diri- hiç görmeyiz bile.

Her şey özel dedektif Marlowe'un (Humphrey Bogart) Sternwood ailesinin malikanesine gelmesiyle başlar. Kötürüm General Sternwood kızlarından birinin, Carmen'in karıştığı bir kumar borcu meselesini çözmesini istemektedir. Biri 'hafifmeşrep' (Carmen), diğeri 'ağırbaşlı' (Vivian) iki kızı vardır General'in. Marlowe rutin araştırmasına başlar başlamaz, bu iki kızın da içinde olduğu daha büyük ve kanlı bir

resimle burun buruna gelir. Her adımında cinayetler birbirini izler ve bunların hiçbirinde olaya müdahil olmaz.

"Malta Şahini"yle kara film dedektiflerinin bir prototipini çıkaran Bogart, burada bunu bir adım ileri götürür. Bu filmden itibaren dedektif deyince akla önce Bogart gelecektir.

Howard Hawks, dönemin Hollywood'unun tepesindeki Demokles'in kılıcı olan Hays Kodları'ndan en çok çeken yönetmenlerden biridir. Ve sansürün arkasından dolanmak için, senaryolarına altmetinli diyaloglardan bolca koydurur. İki yıl sonra çekeceği western "Kanlı Nehir"de (Red River) olduğu gibi, "Birleşen Kalpler"de de bunlardan ziyadesiyle mevcuttur. Hele ki Marlowe ile Vivian arasında geçen 'at binme' muhabbeti akıllara sezaadır.

Vivian: Laf atlardan açılmışken, onlarla oynamayı severim. Ama önce onları idmanda tanımak isterim. Hızlı çıkıp çıkmadıklarını, geriden atak yapıp yapmadıklarını görmek, yeteneklerinin ve onları koşturmayı itenin ne olduğunu anlamak isterim.

Marlowe: Benimkini bulabildin mi?

Vivian: Galiba buldum.

Marlowe: Söyle bakalım.

Vivian: Sınıflandırılmayı sevmiyorsun. Hızlı çıkmayı, arayı açmayı, ortalarda şöyle bir soluklanmayı, sonra da rahatça finişe koşturmayı seviyorsun.

Marlowe: Sen de sınıflandırılmaktan hoşlanmazsın.

Vivian: Bunu becerecek biriyle henüz tanışmadım. Önerin var mı?

Marlowe: Valla performansını görmeden bir şey diyemem. Klas bir duruşun var ama ne kadar ileri gidebileceğini bilmiyorum.

Vivian: Semerin üstünde kimin oturduğuna göre değişir bu.

Sahnenin hikayesi ilginçtir. Hawks'un ilk çektiği ve kurguladığı versiyonda olmayan bu

sahne, sonradan stüdyonun isteğiyle eklenen bir dizi sahneden biridir.

Çekimleri II. Dünya Savaşı biterken tamamlanan "Birleşen Kalpler"i'n gösterimini Warner Bros. bir süre erteler. O yıllarda ilk oyunculuk deneyimlerini yaşayan Lauren Bacall'ın menajeri Charles K. Feldman, filmin yapımcısı Jack Warner'a bazı ek sahnelere ihtiyaç duyulduğunu söyler. Bacall, hem kız kardeşi Carmen'i canlandıran Martha Vickers'in yakıcı performansının yanında sönük kalmakta hem de Bogart'la uyumsuz bir kimya sergilemektedir. Feldman, eğer bunu giderecek birtakım ek sahneler çekilmezse, Warner'ın belki gelecekte büyük bir yıldız dönüşecek bir starletten daha yolun başında yoksun kalacağını söyler.

Hawks bunun üzerine yukarıdaki de dahil olmak üzere bir dizi sahne çeker. Bu sahnelerle Vivian ile Marlowe arasındaki ruhsal ve tensel çekimin altı kalın çizgilerle çizilir. Bu 'rötuş', Martha Vickers'in kısa ama muazzam performansını bir parça gölgeler ama tümüyle silemez.

Kuşkusuz, Marlowe çok özel bir karakterdir. Olan biten arasında neden-sonuç ilişkisini tek bir diyalogu dahi kaçırmadan takip etmek zorunda olan izleyicinin yegane rehberidir. Olayların içine daldıkça hep birileri öldürülür. O ise karizmayı çizdirmemek ve postu deldirmemek arasında gidip gelir. Karşısına çıkan kadınları ise asla görmezden gelmez. Hepsisiyle ya flört eder ya da 'çabuk' ilişkiler yaşar. Libidosu dizginlenecek gibi değildir. Bindiği bir taksinin kadın şoförünü dahi 'şipinişi' tavlaz.

Taksi şoförü: Tekrar ihtiyaç duyarsan, beni bu numaradan ara.

Marlowe: Gece mi, gündüz mü?

Taksi şoförü: Gece daha iyi. Gündüzleri çalışıyorum. ■

SIYAH ORFE

ORPHEUS OLDUKÇA İYİ BİLİNER BİR EFSANEDİR. YUNAN MİTOLOJİSİNE GÖRE Orpheus, Trakyalı yetenekli bir ozan ve müzisyendi. Şarkıları ve kibiri, dikkatini karısı Eurydice'den uzaklaştırmasına neden oldu. Ve ölüm karısını ondan alıp götürdü. O da aşağı, ölümler diyarına inip, dünyaya Eurydice ile beraber dönme iznini almak için cazibesini kullandı. Bir şartla kendisine izin verildi; asla karısına bakmayacaktı, sadece onun sesini duymakla yetinmesi gerekiyordu. Ama Orpheus onu görmek ve ona sarılmak istedi. Bunun üzerine tanrılar Eurydice'i ondan aldılar.

Fransız sinemacı Jean Cocteau 1949'da zamanının hayli önünde, enteresan efektler denediği filmi "Orphée"nin hemen başında şöyle der: "Bir efsanenin zaman ve mekanın ötesine geçme hakkı vardır. Onu istediğiniz gibi yorumlayabilirsiniz." Nitekim Cocteau bu mitolojik hikayenin ölüm kısmıyla hayli ilgilenir filminde. Başkahramanı Orfe'yi ve Ölüm Meleği'ni birbirine aşık eder. Sonra Orfe karısını ihmal ettiğini anlayıp 'araf'tan geçerek ölüm diyarına gider ve onu alıp tekrar yaşayanların arasına getirir.

1959'da yine bir Fransız yönetmen Marcel Camus ise henüz ikinci filmi olan "Siyah Orfe" (Orfeu Negro) ile bu kez siyahi bir Orfe'nin bilindik hikayesini Brezilya'ya, Rio Karnavalı ortamına taşımıştı. Bu son derece değişik film, bütün önemli ödül organizasyonlarından sürpriz bir övgü ve ilgiye mazhar olmuştu.

"Siyah Orfe" bu mitolojik öyküden beslenen bir aşk hikayesi. Tüm aşk hikayelerinde olduğu gibi bu hikayede de günahlar ve erdemler kadın ve erkekleri yönlendiriyorlar. Camus'nün bu mitolojik hikayeyi Rio'ya taşımasının sebebi Rio Karnavalı'nı merkeze oturtma isteği olsa gerek. Camus karnavala bir gün kala nişanlanan yakışıklı tramvay kondüktörü Orfe ile, kendisine musallat olan yabancı bir adamdan korktuğu için köyünden kaçan taşralı Eurydice'in yolunu kesiştirir. Eurydice'in peşindeki adam maskelidir ve karnavalda pek çok kişi maskeli olduğu için kalabalıklara çabucak kaynar. Bu esrarengiz

maskeli takipçi aslında "ölüm"ün ta kendisidir...

Yakışıklı, güler yüzlü, güzel sesi ve yeteneği olan müzisyen Orfe kendisine göz açtırmayan ve her daim kanı kaynayan nişanlısı Mira'ya rağmen, beyazlar içerisinde bir melek gibi karşısına çıkan Eurydice'ye aşık olur. Eurydice de hüzünlü duruşundan kurtulur ve şehirdeki genel havaya uyup dansetmeye başlar.

Filmin en başından beri durmayan ve tüm sahnelere eşlik eden müzikler eşliğinde, neredeyse herkesin dans ediyor oluşu filmi yer yer müzikal havasına soksa da (Brezilyalılar bütün gün hep dansettiklerini düşündürdüğü için bu sahnelere tepki göstermişler) bunun bir amacı olduğunu Eurydice'nin trajik sonu geldiğinde anlıyorsunuz...

Bitmeyen bir şenlik gibi süregiden hayat, bir trajediyle birlikte bir kaba dönüşüyor çünkü. Filmin başından beri durmayan müzik kesiliveriyor ya da çok uzaklardan belli belirsiz duyuluyor. Görüntülerin mantığı da değişiyor. Kimi sahnelerde kırmızı ışıklar belirginleşiyor, karanlık hakim oluyor. Orfe, Eurydice'yi bulabilmek için şenliğin karanlık yüzüne dalmak zorunda kalıyor. Siyah Orfe'nin "Araf"ı, Cocteau'nunkinden hayli farklıdır. İzbe görünümü, sevimsiz, karamsar ve çirkin hemşirelerle ilgisiz doktorların içini doldurduğu bir hastanedir. "Kayıp insanlar bürosu"na da giden Orfe orada da 'gece bekçisi'nden başka kimseyi göremez. O da yukarıda kısaca özetlediğim mit hikayenin sonuna doğru yönlendirir Orfe'yi...

Mitoloji ile yoğun ilişkisi olan filmler zaten çok zengin okumalara müsait olurlar. Camus'nün filmi de çözmesi zevkli bir film. Tabi samba müziğine de yoğun bir nefret duymamanız gerekiyor. Yine de belirtmeli; arada bazı yavaş ve duygulu şarkılar da filmin duygusal tonunu beslemekte. Mesela Orfe'nin gitarıyla söylediği "Manha de Carnaval" (Karnaval Sabahı) daha ilk notalarında sizi saracak kadar iyi ve de zaten tanıdık bir aşk şarkısı... 🎵

Marpessa Dawn'ın o dönemlerde perdede pek sık rastlanmayan 'çikolata' tadındaki güzelliği filmin büyüleyici unsurlarından biri

Marcel Camus'nun oldukça dinamik ve akıcı anlatımı bazen karnavalın abartılı çoruklu görüntüleriyle bozuluyor...

ORJİNAL ADI Orfeu Negro
YÖNETMEN Marcel Camus
OYUNCULAR Breno Mello, Marpessa Dawn, Lourdes de Oliveira
YAPIM/SÜRE 1959 Brezilya – Fransa – İtalya / 104 dk.
GÖRÜNTÜ/SES 1.33:1, 2.0 DD
Portekizce ve Türkçe
ŞİRKET As Sanat

Oscar, Altın Küre ve Altın Palmiye...
Bu üç önemli ödülü birden kazanan 'özel' bir film

VİRTÜÖZ

ORJİNAL ADI The Soloist

YÖNETMENLER Joe Wright

OYUNCULAR Robert Downey Jr., Jamie

Foxx, Catherine Keener, Nelsan Ellis

YAPIM/SÜRE 2009 ABD, 117 dk.

GÖRÜNTÜ/SES 2.35:1, 5.1 DD İngilizce ve

2.0 DD Türkçe

ŞİRKET Kanal D Home Video

Filmin başkarakteri
gazeteci yerine
şizofren müzisyen olsa
başyapıt olabilirdi.

BİR ARA OSCAR'LARDA, SORUNLU VE SIRA DIŞI KARAKTER HİKAYELERİ modası vardı. "Akıl Oyunları" (A Beautiful Mind), "Cani" (Monster), "Milyonluk Bebek" (Million Dollar Baby) gibi... Allahtan son birkaç senedir bu furya dindi. Tabi furyanın dinmiş olması Hollywood'un bu türden hikayelere yeşil ışık yakma refleksini zayıflatmadı. "Virtüöz" aynen bu türden bir film. Şablon belli. Deha seviyesinde yetenekli fakat kişilik problemi olan adamı 'bir sevgi hikayesi' nin ortasına ışınıyorsunuz. Bu sevginin taraflarını da Oscar'da banko yapacak iyi oyunculara oynatıyorsunuz. Tercihen 'gerçek bir olaydan uyarlanmış' oluyor senaryo. Adaylıklar garanti.

Oyunu kurallarına uygun oynuyor "Virtüöz". Kendisine haber arayan çaptan düşmek üzere bir gazeteci, sokakta şans eseri evsiz bir müzisyenle tanışıyor. Gazetecilik refleksiyle küçük bir araştırma sonunda adamın zamanında saygın bir müzik okulunda okuyan dahi çocuklardan biri olduğunu, şizofreni yüzünden sokaklarda

yaşamaya başladığını öğreniyor.

Bundan sonra neler olduğunu anlatmaya bile gerek yok. "Yağmur Adam" (Rain Man) lineerliği ile öykü ilerleyip sonlanıyor. Gazeteci, tanıdıkça adamı seviyor. Şizofren müzisyen ona güvenmeye başlıyor. Giderek yargıları değişiyor, arkadaş oluyorlar. Gazeteci kendi çıkarını boş veriyor. Müzisyeni koruyup kollamak için uğraş vermeye başlıyor.

Filmin vasatın az bir üstüne çıkabilmesinin sebebi muhtemelen bu kestirilebilirlik. Fakat yönetmen bir ara büyükşehirlerdeki evsizler üzerine birkaç söz söylemeye çalışıyor. O kısımlar önemli, zira 744 bin kişinin sokaklarda yaşadığı Amerika'da bu konuyu işleyen doyurucu bir film yok. O eksende tutunsa, hatta başkarakteri gazeteci değil, evsiz adam yaparak sırf evsizlik üzerine bir öykü anlatsa eşsiz bir film olabilirmiş. [A](#)

Gazetecinin, müzisyeni ofisin kapısından kovmak zorunda kaldığı sahne filmin başımıza kalmaya çalıştığı şeyi tek başına özetliyor.

Müzisyenin konserde hissettiği duyguları, "2001"deki gibi ışık ve renk oyunları ile vermek çok zayıf bir buluş.

SON DURAK 4

ORİJİNAL ADI The Final Destination

YÖNETMEN David R. Ellis

YAPIM/SÜRE 2009 ABD, 80 dk.

GÖRÜNTÜ/SES 2.35:1, 5.1 DD İngilizce ve Türkçe

ŞİRKET Tiglon

JAMES WONG'UN 2000'DE 'ETKİLİ' biçimde başlattığı "Final Destination" (Son Durak) serisinin belki de en kötüsü bu film, yani dördüncü halka. Üç boyutlu olması dışında herhangi bir özelliği olmayan, izleyiciyi bir buçuk saat boyunca sıkmaktan başka bir işe yaramayan bu çalışma, serinin çıkış noktasının orijinalliğini de yerle bir ediyor.

Serinin bir başka kötü filmi olan ikinci halkanın yönetmeni David R. Ellis'in önceki başarısızlığından ders almamış olduğu her halinden belli. Zira James Wong'lu ilk ve üçüncü filmlerde 'ölüme çalım atmak' temasının karşılığını bulmaya yaklaşıırken, Ellis'in iki filminde hiçbir şeyi bulmaya yaklaşamıyoruz ne yazık ki. Tek bulabildiğimiz, salonun çıkış kapısı oluyor her defasında!

Sinemalarda üç boyutlu teknolojiyle sunulan bu dördüncü filmde de bir grup 'kurtulmaması gereken' genç insan var ve ölümü atlatmanın o kadar da kolay bir şey olmadığını kanlı biçimlerde teker teker öğreniyorlar. Ama temadan ziyade bunun nasıl aktarıldığı önemli, ki filmin yaratmaya çalıştığı gerilime bir an bile ulaşamadığını apaçık görüyoruz. Özellikle de karakterlerin ölüm 'gerçeğine' yaklaşımlarındaki sığlık görmelere seza... **Murat Özer**

👍 Üç boyutlu olması diyelim de bu satır boş kalsın!

👎 Filmin 'merkezi' olması gereken yarış sahnesini bu kadar kötü çekmeye kimsenin hakkı yok!

DÖVÜŞ

ORİJİNAL ADI Fighting

YÖNETMEN Dito Montiel

YAPIM/SÜRE 2009 ABD, 105 dk.

GÖRÜNTÜ/SES 1.85:1, 5.1 DD İng. ve 2.0 DD Türkçe

ŞİRKET Kanal D Home Video

ROCKY ŞABLONU ÜZERİNDEN AKAN vasat bir dövüş filmi "Dövüş". İsmi bile fazla düşünmemişler! Sokak dövüşü üzerine yapılan bir film, aynen sokak dövüşünün kaderini paylaşmaya hazır demektir: Asla ciddiye alınmamak. Düşünün, "Rocky 5" in o kadar rezil bir film olmasının sebebi Rocky'i ringde değil sokakta dövüşürmesi değil miydi?

Film bu yavan sporu konu edindiği yetmezmiş gibi, spor filmi şablonlarına sıkıştırıyor kendini. Başkahramanı ilk gördüğümüz anda anlıyorsunuz ki 'Rocky klişesi' hakim olacak öyküye. Bu adam fakir, kaba saba ama özünde iyi kalpli, efendi biri. Yaptığı iş kavga dövüş de olsa gönlü pırlanta, dürüst bir genç. Dövüş yeteneğiyle kazana kazana zirveye çıkıyor, kazancını doğrultuyor. Eski düşmanından da intikam alıyor. Çok tanıdık bir hikaye.

New York'u işportacıların, kapkaççıların, bahisçilerin, belalı adamların kenti kılmaya çalışıyor film bir kez daha. Yönetmen herhalde 70'lerin sinemasının New York'unun karanlık yüzünü yeniden canlandırmak peşinde. Fakat bu senaryoya böyle bir çaba fazla. Elinizde bir sosyal yergi olsa hadi neyse de, illegal sokak dövüşleri üzerine bir filmde bu arka plan niye? **Kemal Ekin Aysel**

👍 70'lerin klasik soul ve funk parçalarından müteşekkil müzikler filmin tek artısı.

👎 Terence Howard, yeteneğini bu kofti filmlerde niye harcıyor, bilen varsa beri gelsin.

ERKEKLER NE SÖYLER KADINLAR NE ANLAR

ORİJİNAL ADI He's Just Not That Into You

YÖNETMEN Ken Kwapis

YAPIM/SÜRE 2009 ABD-Almanya-Hollanda, 125 dk.

GÖRÜNTÜ/SES 1.85:1, 5.1 DD İngilizce ve 2.0 DD Türkçe

ŞİRKET Tiglon

KADIN-ERKEK İLİŞKİLERİNİN 'YANLIŞ' anlamalar' üzerine kurulu yapısını ilgiye değer biçimde beyazperdeye taşıyan "Erkekler Ne Söyler Kadınlar Ne Anlar", bu durumu tam olarak yansıtıyor denemez belki, ama en azından 'anlamaya çalışmış' gibi görünüyor.

Scarlett Johansson, Jennifer Connelly, Drew Barrymore, Jennifer Aniston, Ben Affleck gibi isimlerin başı çektiği 'ünlü hırsız' bir oyuncu kadrosu var filmin. Bu isimleri birer çift ya da çift olmaya çalışanlar olarak resmeden hikaye, özellikle diyaloglarındaki 'yaşarlık' duygusuyla öne çıkıyor. Birbirlerini anlamakta her daim güçlük çeken iki cinsin yanlış manevraları da filmin eğlence boyutunu destekler nitelikte. Kadınların 'erkek doğası'na ilişkin bilgilerinin yanlışlığına daha çok vurgu yapan hikaye, işin ters açısını biraz es geçerek gibi görünüyor. Erkekler bir miktar da olsa kayırılıyor yani filmde.

Sonuç olarak, bu tür yapımların gediklilerinden Ken Kwapis'i yönetmen koltuğuna oturtan film, romantik komedi türünün iyi işlenmiş örneklerinden biri olarak anılmayı hak ediyor denebilir, fazla da zorlamadan. **Murat Özer**

👍 Dünyanın dört bir yanından gerçek görüntülerle kadın-erkek ilişkilerini çözdüğümüz bölümler epeyce eğlenceli.

👎 Hikayedeki kalabalıklık yüzünden her karakter yeterince derinlikli biçimde işlenememiş.

AŞKA SON ŞANS

ORJİNAL ADI Last Chance Harvey
YÖNETMENLER Joel Hopkins
OYUNCULAR Dustin Hoffman, Emma Thompson, James Brolin
YAPIM/SÜRE 2008 ABD, 89 dk.
GÖRÜNTÜ/SES 2.35:1, 5.1 DD İngilizce ve Türkçe
ŞİRKET R Film

"Böyle olur mütevazı çiftlerin aşkı..."
diyor film.

Kİ DİRHEM BİR ÇEKİRDEK ROMANTİK KOMEDİLERE ÖYLE ALIŞTIRILMIŞ Kİ, "Aşka Son Şans"taki Kate ve Harvey gibi bir çiftin aslında perdede çok daha sahici durdukları gerçeğini unutmuş gitmişiz. İngiliz yönetmen Joel Hopkins'in yönettiği film, sadece bunu değil, "Lütfen Beni Öldürme"de (Stranger Than Fiction) harika bir uyum sergileyen Dustin Hoffman ile Emma Thompson'un bir araya geldiklerinde ne derece sevimli olabildiklerini de hatırlatıyor.

Bu, evde kalmış bir kız kuruşu olan İngiliz Kate ile yıllar önce yuvasını, şimdi de işini kaybetmiş ve Ada'ya kızının düğünü için adım atmış Amerikalı Harvey'nin hikayesi. Kate annesiyle yaşıyor ve artık barlarda flört ettiği erkeklerden yaşça uzak olduğunun farkında. Annesi 24 saat telefon başında tetikte, kızının günlük hayatına köşe bucak limon sıkmaktan çekinmiyor. Harvey ise, birkaç gün sonra evlenecek kızının kilisede yürümek için üvey babasını tercih ettiğini öğrenince yıkılıyor. Hemen

dönüşünü erkene alıyor, lakin uçağını kaçırınca iki tek atmak için girdiği havaalanının barında en az kendisi kadar yalnız ve sevgiye muhtaç Kate'le tanışıyor.

Bu tanışıklık her ikisi de kırılgan birer ruh barındıran 'karta kaçmış' Kate ile Harvey için heyecan verici bir dostluğa dönüşüyor. Çok geçmeden de bir flörte... En son "Akı Havada"da (Up In The Air) da gördüğümüz gibi, çiftimizin yaşadıklarında turnusol kağıdı görevi görecek bir düğün sahnesi burada da mevcut.

Londra Londra olalı, sokaklarını böylesine keyifle arşınladığımız, Thames'in kenarında neşeyle durakladığımız, sokak sanatçılarını seyrettiğimiz, meydanlarındaki kafelerde soluklandığımız, kısacası kentin keyfini böylesine çıkardığımız bir film de olmadı nicedir. [2]

Kate'in annesiyle ilgili zaman zaman araya sıkıştırılan yan öyküçük finalde ferahlatıcı bir mesaja bağlanıyor.

Öykünün her açıdan aydınlığa kavuşması yönetmenin taşıdığı naif iyimserlikten olsa gerek.

ZENGİN VE GARİP

ORJİNAL ADI Rich And Strange

YÖNETMEN Alfred Hitchcock

YAPIM/SÜRE 1931 İngiltere, 82 dk.

GÖRÜNTÜ/SES 1.33:1, 2.0 DD İngilizce ve Türkçe

ŞİRKET As Sanat

HITCH AMCA'NIN İNGİLTERE döneminin kadın-erkek ilişkilerine odaklanan yapısını iyi yansıtan filmlerden biri "Zengin Ve Garip" (Rich And Strange). Sonraki yıllarda olgunlaşmaya başlayacak 'karakterler arası gerilim'in de ipuçları var bu çalışmasında.

Zengin olup dünyayı gezme hayalleri kuran bir adamın, 'şans' yoluyla amacına ulaşmasının yarattığı 'çözülme'yi anlatıyor denebilir bu film için. Öte yandan karısının 'mutlak teslimiyet' içinde olmasının getirdiği 'tutucu' bir yapısı da var bu hikayenin. Ancak Hitchcock'un 'romantik komedi' izlediğini takip edip, ilişkilerin insan doğasını nasıl tahrip ettiği üzerine kurduğu cümleler fazlasıyla ilginç. Bunu melodramatik bir yapıyla keskinleştirmesi ise görmeye değer doğrusu. Üstadın sinematik derinliği daha o günlerden kendini yoğun biçimde hissettiriyor.

Karakterlerini çok uzun bir yolculuğa çıkarıp onların ruh hallerini darma duman eden Hitchcock, belki her şeyi dağınık bıraksaydı, hikaye derinliği açısından daha iyi bir sonuca ulaşabilirdi. Ancak dönemsel özellikler yüzünden böyle bir tercihte bulunamamış anlaşılır. Yine de "Zengin Ve Garip"le kariyerinin sonraki aşamalarına dair 'umut' veriyor denebilir. **Murat Özer**

Hikayenin 'sadık' kadın karakterini canlandıran Joan Barry, belli ki Hitchcock'un tam istediği gibi oynamış!

Evlî çiftin arasına giren Gordon karakteri, 'fazla iyi' gibi duruyor ve yeterince inandırıyor.

KAPRİ AŞIKLARI

ORJİNAL ADI Under Capricorn

YÖNETMEN Alfred Hitchcock

YAPIM/SÜRE 1949 İngiltere, 117 dk.

GÖRÜNTÜ/SES 1.33:1, 2.0 DD İngilizce ve Türkçe

ŞİRKET As Sanat

HITCHCOCK'UN İÇİNDE GERİLİM ÖĞESİ olmaya nadir filmlerinden biri "Kapri Aşıkları" (Under Capricorn)... Ama DVD'de bu durumu bir şekilde çözmüşler! Filmi dublajlı izlediğinizde filmin orijinal soundtrack'ini ezip geçen ve muhtemelen seksenlerin bir korku filminden alınmış, sinir bozucu bir müzik, teknik sorumlu tarafından gerekli görülen sahneler (!) gerilimi artırmak için döşenmiş.

Gelgelelim Hitchcock usta da bu filmi Ingrid Bergman'lı bir film yapıp hava atmak için çekmiş... Kendisi Truffaut'ya öyle söylemiş en azından. Bir roman uyarlaması olan "Kapri Aşıkları" (ülkemizde "Kapri Yıldızı" adıyla da bilinir, ki dergimizin sayfalarından birine adını vermiştir) ustanın tek kostümlü dönem filmidir de aynı zamanda. Senaristinin bir tiyatro yazarı olmasından dolayı tiyatro oyunlarını andıran türlü klişeleri ve uzun diyaloglu sahneleri barındırır. 1830'ların Avustralya'sında iki adam ve bir kadının oluşturduğu aşk üçgenine evin hizmetçisinin hain planları da dahil olunca adeta, ustanın "Rebecca"da ele aldığı "lanetli âşık" hikayesinin gerilim öğelerinden arındırılmış hali çıkmış. Yıldız oyuncu kadrosuna rağmen en dikkat çeken performansı kötü hizmetçi Milly rolünde Margaret Leighton veriyor. **Burak Göral**

Hak ettiğiinden daha az değer görmüş bir aktör daha: Joseph Cotten her zamanki sorunsuz oyununu çıkarmış.

O zamanların en popüler oyuncusu Ingrid Bergman, bu filmde biraz 'büyük' oynamış.

GENÇ VE MASUM

ORJİNAL ADI Young And Innocent

YÖNETMEN Alfred Hitchcock

YAPIM/SÜRE 1937 İngiltere, 82 dk.

GÖRÜNTÜ/SES 1.33:1, 2.0 DD İngilizce ve Türkçe

ŞİRKET As Sanat

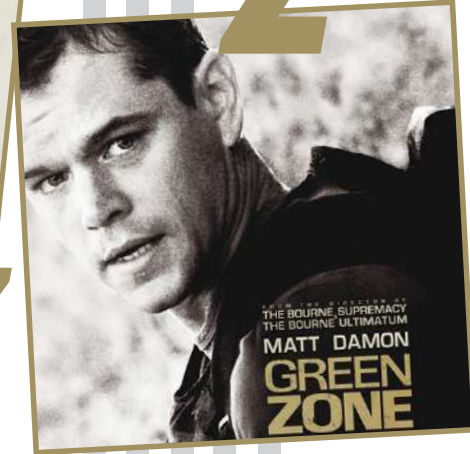
ALFRED HITCHCOCK'UN KENDİNE HAS sinemasını olgunlaştırmasının ilk adımlarından biridir "Genç Ve Masum" (Young And Innocent). Yönetmeni Arka Pencere'nin ilham kaynağı yapan dünyasının kabak çiçeği gibi açıldığı yıllardan gelir bu film.

Özellikle giriş sahnesi, tam bir Hitchcock gerilimi yaratır zihnimize. Bir kadın ve bir erkeğin tartışmasını ilginç kamera açıları ve ışık kullanımıyla da destekleyen, sahneyi olanca sertliğiyle resmeden yönetmen, sonraki dakikalarda 'gerilim'ini biraz kaybeden hikayeye zımba gibi bir giriş yapar böylece.

Bir kadın öldürülür ve bir adam suçlanır, adam da masumiyetini kanıtlayabilmek için kaçır, yanında da 'polis müdürü'nün kızı olduğu halde... İşte hikaye bu... Hitchcock, bu 'çok da zengin görünmeyen' hikayenin gerilimli yapısından ziyade iki insan arasındaki ilişkinin 'ikircikli' hallerine eğilmeyi deniyor, böylece daha 'seyrek' bir sonuca ulaşıyor. Öte yandan bu durumun doğasındaki kaçıp kovalamaca, köşeye sıkışma ve zamanla yarış gibi kavramları filmin içine etkili bir şekilde monte ediyor, ki sonraki yılların başyapıtlarını hissettiren en önemli unsur da bu oluyor haliyle. **Murat Özer**

Hitchcock'un her şeyi baştan gösterip 'kuşku' yaratması, herhalde başka bir yönetmenin yapamayacağı bir şey!

Hikayenin zaman zaman standart bir romantik komedi formuna dönmesiyle film az da olsa zedeleniyor.

1 - Atilla Dorsay

Atilla Dorsay, Türkiye'de sinema yazarlığı denince ilk akla gelen isim kuşkusuz. 40 yılı aşkın bir süredir istikrarlı bir şekilde, tutkuyla yürüttüğü sinema yazarlığı serüveninde yeni bir durakta şimdi. Onursal Başkanı olduğu Sinema Yazarları Derneği (SİYAD) tarafından Tuncan Okan Emek Ödülü'yle onurlandırılacak 31 Ocak'ta.

2 - Green Zone

Jason Bourne'u parlatan ikili, yönetmen Paul Greengrass ve aktör Matt Damon, "Green Zone"da yeniden bir araya geldiler. İkilinin bu filmde de aksiyonda sınır tanımayacağını şimdiden söyleyebiliriz. Filmin Türkiye gösterimi 30 Nisan görünüyor.

3 - Tim Burton Sergisi

Bu Tim Burton sergisi insanın iştahını kabartıyor. 26 Nisan'a kadar yolu New York'a düşenler, ne yapıp edip The Museum of Modern Art'ı bulmalı. Harikalar Diyarı'na düşmeden evvel bu Burton resimlerini, çizimlerini, fotoğraflarını, hareketli görüntü çalışmalarını, konsept tasarımlarını, storyboard'larını, kuklalarını, maketlerini, kostümlerini gezmek enfes olmaz mı? Adamin hayatı sığmış sergiye!

4 - Jeff Bridges

Altın Küre'yi dördüncü adaylığında evine götürmeyi başardı. Oscar'larda ise dört kere aday gösterildi, bu yıl da "Crazy

Heart"la adaylığı kesin gibi görünüyor. Daha önce 1972, 1975, 1985 ve 2001'de yapamadığını 2010'da becerebilir mi? Kim bilir, Scorsese yaptıysa o da yapabilir!

5 - Joan Barry

AİLE OYUNU sayfalarımızda minik bir eleştirisini okuduğunuz Hitchcock filmi "Zengin Ve Garip" in sarışın İngiliz oyuncusu. Bu filmde iki yıl önce, yine bir Hitchcock filmi olan "Şantaj" da (Blackmail) onu 'görüntüsüz' kullanmıştı büyük usta, başroldeki Anny Ondra'nın sesi olarak.

altyazı

FILMLERİ ALTYAZI İLE İZLEYİN

“Aşk sahneleri sette başlar, soyunma odasında devam eder!”

Alfred Hitchcock